Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ний 1921 оной ...бриин 21-һээ гарана | № 105 (14216) | 1976 оной май 5, среда | Сэн 2 мүнгэн.

Хэблэлэй үдэрөөр, хүндэтэ уншагшад!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

...ПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэ... ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хү... рдие саашадань улам һайжаруулха ту... тогтоол КПСС-эй ЦК-гай Центральна Ко... баталан абаа.

...эй XXV съездэ ... ба гэрэние ун... ажалшадай дунда ...кэ болон ажалай ...хи үүсхээ, тэрэнь ...нэрэ дээрэ, КПСС- ...а предприятинуудай ...нүүдһээ, колхозууд ...совхозуудһаа, эмхи ...уд, организацинууд ...с тус совет гражда... ...а ороһон олон бэ... телеграммануудба ...рапортнуудһаа мүн ...даа. Энэ үе соо ...нэрэ дээрэ, КПСС- ... 600 мянга гаран ...а телеграмманууд ...лон тоото бэшэгүү- ...агай партийна орга... ...һан байна.

...эй XXV съезд ...ай бэшэгүүдтэ ехэ ... хандуулаад, тэдэ... ...онинготэй партиин ...арисаанай формонуу... ...н, «олон миллион ...ай угаа ехэ эдэбхи ..., коммунизм бай... ...айгаа агуу ехэ хүсэн ... гүрэнэй һудалай ... (Л. И. Брежнев) ...он харуулдаг шуха... ...шанартай нийтэ по... ...э хэрэг гэжэ заагаа ...бэшэгүүдэй оролгын ...шорһон ушар, тэдэ... ...нь совет хүнүүдэй ...о мэдэлгын, нийтынь ...эшээлэй, политиче... ...соролой улам урга... ...ые, социалис Эхэ ...оо саашадаа һалба... ...ндахын тула эзэн ...армайн оролдодог, ...с партиин политика... ...гүй ехээр этигэдэг, ...ленинскэ хараа бо... ...дэмжэдэг байһые ...

...ба нютагай эмхи... ...ажалшадһаа ородог ...эй удха ба шэн... ...үүлэй жолнүүдтэ ...хубилалтануудбо... ...э партийна ба нии... ... удха шанартай ...нуудые табиһан. до... ...олон гадаадын поли... ...ар партиин шуха-

ла шухала шиидхэбэринүүд ба хэмжээ ябуулгануудые һайшаажа, һанал бодолнуудаа элитодоор хэлэһэн, нийтын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, бии байһан дутуу дунданууды е дары усадхаха зорилготой тодорхой, боломжотой дурадхалнууд, зүбшэлнүүд ба хүсэлэнгүүдээ элирхэйлһэн бэшэгүүдэй тоо олошороо. Бэшэгүүдэй ээдэй олохон дурадхалнууд КПСС-эй XXV съездын материалнуудые бэлдэхэ үедэ хэрэглэгдэһэн. тэрэнэй документнүүд дотор оруулагдаһан, эгээн шухала зүбшэлнүүд ба бодомжонууд КПСС-эй ЦК-да харагдаһан. тогтоолнуудые бэлдэхэ, тэдэнэй дүүргэлтые хинаха үедэ, хүтэлбэрилхы зургаануудай ажал ябуулгадань хараада абтаһан байна.

КПСС-эй XXV съездэ бэлэдхэлэй ба тэрэнэй болохо үедэ, СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын үедэ ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэһэн хүдэлмэриин дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ, ажалшадай бэшэгүүдые, тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые хаража үзэхэ ябадал эмхидхэлгые хаа хаанагүй һайжаруулха зорилго хэрэглэхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно.

Гэхэ зуура, бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэридэ, граждануудтай уулзалга эмхидхэхэ ябадалда горитой дутуу дундануудай мүн лэ бии байһые КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. Дурадхалнуудые, гүйлтануудба гомдолнуудые шиидхэлгэдэ анхаралгүйгөөр, хайшахэрэгээр хандадаг баримтанууд үшөөл ушаруулагдана. Партийна, Соведүүдэй ба ажахын органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэрие үнэхөөрөө нийтэ политическэ удха шанартай хэрэг гэжэ

тоолодоггүй, тэрэниие дүүргэлтэ болгохо ябадалда халирхайгаар хандадаг; хэдэ хэдэн эмхинүүдтэ ажалшадай бэшэгүүдые наринаар, хаһа сагсоонь хаража үзэхэ шухала гэһэн эрилтэ кадрнуудта табигдадаггүй байна. Граждануудай үндэһэ баримтатай бэшэгүүдтэ ёһо дүүргэхын тэдысэ хандадаг ушарнууд үзэгдэнэ, тэрээнһээ уламжалан дээдын эмхи зургаануудта дахинаа гомдол барихыень тэдэниие баадхана, зарим бэшэгүүдые хаража үзэлгэ ехээр унжагайруулагдана.

Социалис демократиин сэхэ, шууд хүгжөөгдэжэ байһан, олониитэтэй партиин холбоо барисаанай бүри ехээр бэхижүүлэгдэжэ байһан оршон байдалда ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэрие улам һайжаруулха, тэрэнэй формонууд ба онол аргануудые КПСС-эй XXV съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулха гээшэ улам ехэ удха шанартай болоно гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл «хэхэдээ, съездын таралган дээрэ үгэ хэлэхэдээ нүхэр Л. И. Брежневэй заалан бодомжонууд ба табиһан зорилгонуудые шууд хүтэлбэри болгон, ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэри улам һайжаруулхын тула шухала хэмжээнүүдые абахыень союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомууд, окружкомууд, горкомууд ба райкомуудта, союзна болон автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, нютагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта, министерствэнүүд болон албан зургаануудта, профсоюзуудай ба комсомолой органуудта, предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхагдаа. КПСС-эй XXV съездэ бэл-

дэхэ, тэрэнэй болохо үедэ сугларһан, бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэриин һайн дүй дүршэлые бэхижүүлхэ, дэлгэрүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ, экономическа ба соёлой байгуулалтын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ажалшадай дурадхалнууд болон хүсэлэнгүүдые ажал ябуулгадаа эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулха.

Политико - хүмүүжүүлгын үргэн дэлисэтэй хүдэлмэри ябуулха, партиин ба гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политика тухай улад зондо түргэнөөр мэдээсэхэ, ажахын ба соёлой байгуулалтын зорилгонуудые тайлбарилха, совет хуулинуудые тайлбарилха, хүн зондо хуули ёһо ойлгуулан хүмүүжүүлгын хэрэг һайжаруулха ябадал ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэрие саашадань улам нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ шухала һуури эзэлхэ ёһотой.

КПСС-эй XXV съездын нэрэ дээрэ ажалшадһаа ороһон бэшэгүүдэй талаар хэгдэхэ хүдэлмэрие 1976 оной июлиин I хүрэтэр, тогтоогдомол эрилтэнүүдтэй зохилдуулан дүүргэхыень, тэдээн дотор табигдаһан асуудалнуудые анхаралтайгаар, бүхы талаарнь хаража үзэлгэ хангахыень, ажал хэрэгүүдые һайжаруулха, тохёолдоһон дутуу дунданууды е зайсуулха зорилгоор хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, инженернүүд ба технигүүдэй, эрдэм болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан дурадхалнууд ба хүсэлэнгүүдые эдэбхитэйгээр хэрэглэхыень КПСС-эй ЦК-гай таһагуудта, союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд

болон обкомуудта дурадхагдаба.

Партийна, Соведүүдэй, профсоюзуудай ба ажахын зургаанууд ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэриин ленинскэ гол ёһонуудые сэхэ шууд баримталан бэелүүлхэ, граждануудай бэшэгүүд ба һанамжануудые хаража үзэлгэ эмхидхэхэ тухай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые ходо шалгажа байха, тэдэниие шиидхэлгэдэ шанга хиналта хэхэ, энээнтэй холбоотой асуудалнуудые партийна комитедүүдэй пленумүүд ба бюро дээрэ, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй сессинүүд болон гүйсэдкомууд дээрэ, министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай коллегинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, тоосоонуудые сонсохо, мэдүүлгэнүүдые шалгаха ябадалда партийна, совет эдэбхитэдые олоор хабаадуулха ёһотой. Ороһон бэшэгүүдые бүхы дээрэнь ходо шэнжэлхэ хүдэлмэри эмхидхэдэг болохо, тэдэниие шэнжэлһэнэй үндэһөөр ойрын ба аласай зорилгонуудые шиидхэлгэтэй холбоотой шухала тобшолонуудые хэхэ. Түбэй ба нютагай организацинуудта, эмхи зургаанууд, предприятинуудта граждануудтай уулзалга эмхидхэлгые саашадань улам һайжаруулхаар хэмжээнүүдые абаха, захиргаанай аппарадай хүдэлмэриин болбосорол дээшэлүүлхэ, бэшэг бүхэниие шалган шиидхэхэ хэрэгтэ анхаралтай, ханамжатайгаар, залан сэхэ ба тааруу зохидоор хандадаг хүнүүд, тэдэнэй һанамжанууд ба эрилтэнүүд тушаа хүндэтэйгөөр хандадаг байхаар хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхын тула сагүргэлжэ оролдолго гаргадаг байха.

Партийна, Соведүүдэй ба ажахын органууд ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэриин тогтоогдомол гуримые эбдэлэн, тэдэниие хаража үзэлгэдэ ёһын тэдысэ, албан хойрогоор хандаһан тушаалтад тушаа шанга хэмжээ абаха, дутуу дунданууд ба хэтэрүү ябадал гаргаһан тухай шүүмжэлхы дохёонууд, мэдээсэлнүүдтэ хаһа сагсоонь анхарал хандуулха, тодорхой гомдолнуудые шалган шиидхэхын тула тиишэ ходо ошодог байха зэргэтэй.

Партийна, Соведүүдэй, ажахын зургаанууд, предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай бэшэгүүдые нэгэ һараһаа удаан бэшэ болзор соо хаража үзэхэ уялгатай; тэдэнэй дурадхалнууд ба гүйлтануудые хаража үзэлгын үрэ дүнгүүд тухай бэшэгүүдэй эзэдтэ хаһа сагсоонь мэдээсэхэ ёһотой.

Түбэй ба нютагуудай газетэнүүд болон журналнуудай, телевидениин ба радиодамжуулгын редакцинууд ажалшадай бэшэгүүдые, тэдээн тушаа абтаһан хэмжээнүүд тухай мэдээсэлнүүдые ходо тунхагладаг байха. редакцинуудта ороһон бэшэгүүдые шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые, шухала асуудалнуудаар ороһон материалнуудые бэлдэхэ, тунхаглахын тула эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ, граждануудай бэшэгүүдэй ба мэдүүлгэнүүдэй талаар хэгдэхэ хүдэлмэри эмхидхэлгын асуудалнуудые үргэнөөр толилхо, ажалшадай зүб зүйтэй гомдолнуудые шиидхэлгын үедэ гаргагдаһан албан хойрог, нобшо ябадал тухай баримтануудые олондо мэдээсэдэг байха ёһотой.

Уншагшадай бэшэгүүдые, тэрэшэлэн тэдэниие хаража үзэлгын үрэ дүнгүүдые ходо тунхаглажа байдаг «Правда» газетын редакциин хүдэлмэриин дүй дүршэлые КПСС-эй ЦК һайшааба.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

ФОТО РЕПОРТАЖ

Тэрэ үдэр Ягодын отделениин тракторна бригадын бригадир Юрий Анищигые олохонь бэрхэтэй байба. Нэгэн гэбэл, полевой стан ошоһон, үгы гэбэл, хээрэ хүдэлжэ байһан агрегадуудаа эрьехээ ябашаһан байхаюм.

Энэншье гайхалгүй. Хабарай тарилгын эхилээд, хэдэн арбаад трактор, машинануудай зэргэ хүдэлэн, газар хахалжа, үрэһэ тарижа, үтэгжүүлгэ оруулжа байхада бригадирай һанаа амар һууха арга юу байхаб.

Арай гэжэ тэрэниие олоходомнай обоо хүбөө саарһа дэлгэжэрхёод, юушьеб яаралтай бэшэжэ һууба.

— Хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн түрүүшын табан хоногой дүн гаргахамнай, — гэжэ нүхэр Анищик хэлэнэ.

Техникээр тиимэ олон бэшэшье һаа, Ягодын бригадынхид богони болзор соо ехэ ажал хээ гэжэ бригадирай данса дээрэһээ элитээр харагдана. Эндэ үсөөн үдэр соо 452 гектарта эртын паар хахалагдаа, мүн тэды шэнээн газарта культиваци хэгдээ, борнойлогдоо. Үшөө горитой газар мүнөө тарилга хэхээр хахалагдаа.

Һаяхан хахалһан газары ень харахада, эндэ ёһотойл бэрхэшүүл хүдэлдэг юм байна гэжэ мэдэхээр. Ямаршье далангүйгөөр, хонхор ёнхоргүй тэгшээр хахалһан, шоройень бамбагар зөөлэн болотор элдүүрилһэн газар хаб тайна.

—Олонхи полидоо Шанарай тэмдэг абхуулхын тула мүнөө жэлдэ оролдохобди. Байгша ондо бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ суглаан дээрэ хэлсээ һэмди. Тиигээд үндэр баян ургаса абахын түлөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Талын-Булагай тракторна бригадые мүрысөөндэ уринхайбди. Юрэдөө зорилгомнай хүнгэн бэшэ,— гэжэ Ю. Б. Анищик хөөрэнэ.

Мүнөө тарилгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө бригадын түрүүшүүл эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Гушаад жэлдэ механизатораар хүдэлжэ байһан П. П. Федотов ДТ-75 трактораар үнгэрһэн табан хоног соо газар хахалхадаа даабаряа үдэр бүри 130—132 процент дүүргээ. Бэрхэ тракторист Виктор Малофеев К-700 трактораар табан үдэр соо 67,5 гектар хахалха аад, 94 гектар хахалаа.

Һүүлэй хоёр-гурбан үдэрэй туршада эндэхид шэниисээ тарижа байна. Түрүүшын 100 гектарта тарилга хэгдээ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, парткомэнэ жэлдэ бригадануудай дунда, механизаторнуудай хоорондо мүрысөө эмхидхэхэдээ гансашье даабаряа һайнаар дүүргэһыень харахабэшэ, нэн түрүүн бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээһэниие хараада абаха юм. Ажалай нэ-

мэлтэ түлөөһэн баһал тэрээнһээ дулдыдаха болоно. Жэшээнь, тарилгын эхилһэнһээ хойшо түрүүшын долоол хоногто хахалалга, тарилга дээрэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ ябаһан хүнүүдтэ ажалай нэмэлтэ түлөөһэн 80 процент дээгүүр үгтэхэ байна.

Хэнэйшье мэдэһээр машина, техникын бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдөөл һаа, хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри түргэнөөр, һайн шанартайгаар хэгдэхэ ха юм даа. Тиимэһээ агрегадуудта хээрэнь техническэ харууһа хэхэ, хэрэгтэй болоо һаань, заһабарилха тусхай нүүдэл мастерской эмхидхэжэ, заһабарилагшад-слесарьнүүдээр дүршэлтэн, бэрхэ хүнүүдые табяа. Жэшээнь, Анатолий Ефимов энэ талаар ехэ дүршэлтэй хүн. Ямаршье орёо нарин деталь, часть тааруулан табихадаа, хэрэгтэй болоо

һаань заримыень шэнээр тошылдоодшье табихадаа бэрхэ.

Ягодын тракторна бригада энэ жэлдэ хабарай тарилгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ аймаг соогоо социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн байна. Үүсхэлшэд нэрэдээ хүрэхын тула түрүүшын үдэрһөө һайнаар хүдэлнэ.

В. БАДМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бригадын заһабарилагша-слесарь А. П. Ефимов. 2. Үнинэй механизатор П. П. Федотов залуу тракторист А. Шмелевые хажуудаа абаад хүдэлдэг.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

Сэлэнгын аймаг.

...ДАРТА ГУРИМ ...ШАЛНУУДТАА ҮНЭН

...НГРАД. (ТАСС-ай ...Ленинградай «Ки... ...завод» гэжэ үйлэд... ...нэгэдэлэй коллек... ...ин 3 ехэ баярай ...лобо. Нэгэдэлэй ...дта КПСС-эй ЦК-... ...еральна секретарь ... И. Брежневэй эль... ...дуун амаршалгань ...үн ехээр баясал... ...рол, социалис Эхэ ...оо аша туһада бү... ...ар ажаллаха гэһэн ...рэнэй эрмэлзэл ...дтэ үүсхээ.

...дприяти СССР-эй ...ажахые хүгжөөхэ ... хубитала ехээр ...ай түлөө, Киров... ...ой анхан тогтоог... ...75 жэлэй ойтой ...дуулан, СССР-эй ...Соведэй Президи... ...аар Арадуудай ...исаанай орденоор ...ан байна. Энэнь ...ятиин зургаада... ... болоно. Заводой ...үүехэ Октябриин ... түлөө хүдэлмэри... ... баатар габьяата ...нь нягта холбоо-

Нэгэдэлэй ажалшадай ехэ митинг тракторно-хабсаралгын цех дотор болоо.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдээ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романовта үгэ үгтөө. Коллективэй ажалай үндэрөөр сэгнэгдэһэнтэй дашарамдуулан, кировэйхидые тэрэ үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн байдаг энэ предприятиин ажалшад алдарта революционно, дайшалхы ба ажалай гурим заншалнуудаа үргэлжэлүүлэн КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ хубитаяа ехээр оруулха гээд этигэжэ байһанаа элирхэйлбэ.

Ахалагша вальцовщик, Социалис Ажалай Герой И. Я. Прокопьев, ахамад конструктор, Социалис Ажалай Герой Н. С. Попов, фрезеровщица Татьяна Козерева, нэгэдэлэй генеральна директорэй уялгые дүүргэжэ байһан О. Н. Поясник гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин Центральна Комитедтэ, тэрэнэй Политбюродо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой коллективэй үмэнэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнь габшагайтаар ажаллаха, арбадахи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэ шэнэ урмашал бадаруулаа.

КПСС-эй ленинскэ политикые үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэбди гэжэ митингдэ хабаадагшад мэдүүлбэ. Кировэйхид социалис мүрысөөнэй түхэл шэнжэнүүдые улам нарижуулан, «Табан үдэрэй даабарие дүрбэн үдэрэй туршада дүүргэхэ!» гэһэн хүдэлөөе улам үргэдхэн, үйлэдбэриин ашаг үрые ехээр дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин шанар улам һайжаруулхабди гэжэ үгэеэ үгэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ бэшэг митинг дээрэ ехэ баяртайгаар баталагдаа.

...НГҮҮД ГАРГАГДАБА

...най аймагай про... ... предприятинууд ...табан жэлэй түрүү... ...алые ажалай үн... ...таар түгэсхэбэ. ...коллективүүд түсэб ...циалис уялгануудаа ...дүүргэжэ шадаа. ...райком, аймсоведэй ... ВЛКСМ-эй рай... ...профой президи... ...ективүүдэй дунда ...социалис мүрысөө... ...үдые һая гаргаба. ... бүлэгэй промышл... ...приятинуудай дун... ...агай тоһоной заво... ... онсо шалгар... ...улгын Улаан туг... ...шанда хүртэбэ. ...родукци худалдаха ...рангаа түсэбые ...цент, валовой про... ...таха даабаряа ...цент дүүргээ.

Хоёрдохи, гурбадахи бүлэгүүдэй предприятинуудай хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадань, аймагай хэлхеэ холбооной узелай, Гусиноозерскын оёдолой фабрикын филиалай коллективүүд түрүүлээ. Хэлхеэ холбоошод тарифна олзо оруулха түсэбөө 103,7 процентдэ, оёдолшод валовой продукци гаргаха даабаряа 106,2 процентдэ хүргөө.

Холтоһоной уурхайн коллектив металлтай руда малтаха түсэбөө 110,3 процент. ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 105,6 процент бэелүүлжэ, аймаг соогоо эрхимлэһэндэ тоологдоо. Тус уурхайн Н. П. Алёхиной даадаг бригада түсэбөө 151,6, шанаржуулгын фабрикын Е. Н. Викулинан технологическа халаан 116,6, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай транспортна цехэй В. Г. Казагай даадаг жолоошодой бригада 139,8 процент дүүргэһэн байба.

Холтоһоной уурхайн проходчик И. Г. Жугдуров, шанаржуулгын фабрикын концентровщица Л. П. Усова, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай транспортна цехэй жолоошон М. И. Шелкунов болон бусад Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба. Эдэнэрэй фото-зурагууд аймагай Хүндэлэлэй самбарта табигдаһан байна.

Р. НИКИТКОВ,
КПСС-эй райкомой секретарь.

ПАРТИИН ХУРСА ЗЭБСЭГ

1912 оной майн табанда Петербургын ажалшад Владимир Ильич Ленинэй эмхидхэһэн «Правда» газетын түрүүшын номер абаһан байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо майн табан совет хэблэлэй һайндэр болонхой.

Багша Ленинэй заабаринуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, энэ үе соо совет хэблэл партиин хурса зэбсэг байгаа, саашадаашье байха. Совет хэблэл ёһотойл хамтын пропагандист, хамтын агитатор, хамтын эмхидхэлшэ болонхой. Он жэлэй ошохо бүри совет хэблэлэй дүүргэдэг үүргэ улам дээшэлнэ, арад зоной дунда бүри олоор тарадаг болоно, шэнэ газетэ болон журналнууд хэблэгдэн гарана. «Һүүлэй үедэ шэнэ 400 газетэ, 113 журнал гарадаг болоо. Манай ороной бүлэ бүхэн мүнөө дундаа зэргээр 4 газетэ, журнал абана гэжэ хэблэлдэ захил абалгын дүнгүүд элирхэйлнэ» гээд КПСС-эй XXV съезд дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Манай Буряад орондо республиканска гурбан, аймагай 19 газетэ, «Байгал» журнал, «Агитаторай блокнот» хэблэгдэн гарана. Тиихэдэ олон тиражтай 7 газетэ предприятинуудта, дээдэ һургуулинуудта гарадаг. Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашад олон тиражтай газетын түрүүшын номер һаяхан абаба. Республика дотор гарадаг газетэ, журналнууд жэл бүри олоор хэблэгдэдэг болонхой. Уншагшадай тоо улам олошорно. Буряадай республикын мянган хүн бүхэндэ мүнөө 1198 газетэ, журнал тарадаг болонхой. Энэмнай нёдондонойхиһоо 32 хэһэгээр олон болоно. Ажалшадай коллектив бүхэндэ ханын газетэ гаража байдаг.

Мүнөө үеын хэблэл хадаа ажалша хүнүүдэй: хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, арадай интеллигенциин трибуна болонхой. Тэдэнэр нютагайнгаа һониниие, ажалшадай коллективүүдэй үйлэдбэриин дүнгүүдые редакцида мэдээсэхэһээ гадна, ажахын ба соёлой байгуулалтын шухала асуудалнуудые зүбшэлгэдэ хабаадалсажа, дайралдадаг дутагдалнуудые эрид шүүмжэлнэ.

Манай газетын хуудаһанда үнгэрэгшэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой һаалишан Л. Дашадоржиеваган «Гээгдэлэймнай шалтаг юунһээб?» гэһэн корреспонденци толилогдоһон байгаа. Ажахын һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдтэ ажалай эмхидхэлэй муугаар табигдаһан тухай, социалис мүрысөөнэй ёһын тэдысэ эмхидхэгдэһэн тушаа нүхэр Дашадоржиева бэшэһэн юм. Тэрэ корреспонденци совхозой коммунистнуудай суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаһан байна. Иимэрхүү жэшээнүүд олон.

Ажалшадай коллективүүдэй ханын газетэнүүд, түбэй бүхы газетэнүүд имагтал хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй үдэр бүриин туһаламжаар гарадаг юм. «Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ эдэбхитэдэй тоо улам олошорно. Партийна, советскэ, профсоюзай, ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, юрын хүдэлмэришэд болон колхознигууд манай газетэдэ бэшэнэ. Захааминһаа С. Санжитов, С. Шагдуров, Б. Шоёнов, Ахын аймагһаа Д. Дугаров, Түнхэнһөө Б Бирбаев, Хориин аймагһаа Д. Доржиев, К. Жалсараев, Ц-Х. Гомбодоржиева, Яруунаһаа Ц. Номтоев, Д. Ширабон, Хурамхаанһаа С. Солкин, Б. Дармаев, Хяагта хотоһоо Р. Тугутов, Хэжэнгэһээ Г. Гэсэгжапова болон бусад олон нүхэд манай газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэд болонхой. Улаан-Үдэ хотоһоо манай газетэдэ бэшэдэг хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, уран зохёолшод олон.

Эдэбхитэдэйнгээ бэшэгүүдтэ редакциин хүдэлмэрилэгшэд ехэ анхаралтайгаар хандана, саашадаашье тиимэ байха зорилготой, «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ажалшадай бэшэгүүдэй талаар хэгдэдэг хүдэлмэрие саашадань улам һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай мүнөөдэр толилогдоһон тогтоол бидэниие энээндэ уялгална.

Хэблэлэй хүдэлмэридэ ажалшадые олоор хабаадуулга хадаа гүрэн түрын удха шанартай хэрэг мүн. Һүүлэй үедэ республикымнай аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд ажалшадай дунда нийтэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри нилээд һайнаар ябуулдаг болоо. Жэл бүри хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, хэблэлэй шухала зорилгонууд тухай асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, Загарайн аймагай «Вперёд», Сэлэнгын аймагай «Улаан Сэлэнгэ», Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа», Кабанскын аймагай «Байкальские огни», Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» газетэнүүдэй журналистнууд уншагшадайнгаа дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа, газетэнь олон хэһэгээр хэблэгдэдэг болоо, штатнабэшэ эдэбхитэдынь олошороо.

Ажалшадай коллективүүдтэ социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл согсолхо талаар совет хэблэл тон ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай республиканска, аймагай газетэнүүдтэ олон тоото статья ба корреспонденцинүүд толилогдоо һэн. Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй Центральна Комитедэй гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ республикын ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэдэнэй бэшэһэн хэдэн арбаад статья ба корреспонденцинүүд манай газетын хуудаһануудта толилогдоһон байна.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха, партиин хараалһан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн, колхозник бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые, хүсэ шадалые зорюулха. Урда табигдаһан эдэ зорилгонуудые һайн бэелүүлхын тула журналистнуудай коллективүүд эдэбхитэдтэ — хүдэлмэришэдтэ ба хүдөө бэшэгшэдтэ түшэглэхэ, тэдэнэй туһаламжа үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой. «Партиина организацинууд хэблэлые үдэр бүри тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, гаргаһан статьянуудайнь үзэл суртал талаар дээгүүр хэмжээтэй, хэрэгтэй байхыень туйлаха ушартай» гээд КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлэһэн юм. Партиин Центральна Комитедэй энэ заабарие бэелүүлхын тулада, олон тиражтай болон ханын газетэнүүдэй үүргэ бүри дээшэлүүлхэ талаар партиина комитедүүд олон хэмжээ абаха болоно.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

БЮРО БОЛОБО

Партиин Мухар-Шабэрэй райкомой бюро апрелиин 28-да болоҗо. «КПСС-эй XXV съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулан нэбтэрүүлхэ талаар аймагай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша В. П. Гмызин бюрогой урда тоособо.

Тиихэдээ съездһээ хойшонхи үе соо энэ талаар ябуулһан хүдэлмэри тухайгаа хөөрөөд, саашанхи зорилгонууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Аймагай соёлой байшангуудай, хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэрилэгшэд урдань табигдажа байһан шухала зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэнэ гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

* * *

«Коммунизм» колхозой партийна организацида залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгын хэрэгэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай бюродо хабаадагшад хэлсэбэ. Тус ажахын партбюрогой секретарь А. И. Родионов энэ асуудалаар тоосоһон байна.

М. РОДИОНОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ШУХАЛА АСУУДАЛ

Социалис мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы, нүлөөлхы удха шанар тон ехэ. Тиимэһээ энэ хэрэгые эмхидхэхэ, ударидаха харюусалга ехэтэй хүдэлмэри промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхарал доро байха ёһотой. Гадна мэргэжэлтэдшье энэ хүдэлөөнэй улам дэлисэ ехэтэй болоходонь горитойгоор нүлөөлхэ байна.

«Кабанскын нугаһанай фабрикада социалис мүрысөөнэй хэр зэргээр эмхидхэгдэһэн тухай» асуудал КПСС-эй Кабанскын райкомой бюро зүбшэн хэлсэбэ. Тус предприятиин директор Г. М. Воронин бюрогой урда тоосожо, энэ талаар юу хэһэн, юу хэхэеэ байһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Кабанскын нугаһанай фабрика юһэдэхи табан жэлэй һүүл багһаа хүдэлжэ эхилээд, түрүүшынгээ продукци үгэлэг болоо. Тиимэһээ социалис мүрысөө эмхидхэн хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ горитой бэрхэшээлнүүд ушардаг һэн. Гэбэшье энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта дутуу дунданууд бии гэжэ бюрогой баталан абаһан тогтоол соо тэхэ заагдана. Жэшээлхэдэ, социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдоошье, социалис уялганууд баталагдан абтаашье һаа, мүрысөөнэй ябасые олондо мэдээжэ болгохо хэрэг тон муугаар ябуулагдана. Моральна болон материальна урмашуулга ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэлэ гэхын аргагүй.

Тус коллективэй гэшүүдэй олонхинь залуу зон юм. Тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй, комсомол-залуушуулай коллективүүд бии болгогдоногүй. Гадна мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ хабаадуулагданагүй. Эдэ мэтынгээ дутуу дундануудые усадхажа, социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые саашадаа бүри һайжаруулха гэшэ тон шухала гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

ЗАНШАЛТА СЕМИНАРНУУД

КПСС-эй Кабанскын райком аймагайнгаа партийна эхин организацинуудай секретарьнарые бүлэг бүлэгээрнь суглуулжа, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин асуудалнуудаар семинарнуудые үнгэргэдэг болоһоор үниһэй. Апрель һарын һүүлэй үдэрнүүдтэ иимэ семинарнууд Кабанск, Каменск тосхонуудта болобо.

Эндэ партийна суглаануудые үнгэргэхэ, хүдэлмэреэ түсэблэхэ, партийна даабаринуудые тарааха, дүнгэлтынь хинан шалгаха тухай асуудалнуудаар һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд болоо. Гадна суглаарагшад дүй дуршэлөө хубаалдаба.

Тус семинарнуудта захиргаанай ажал ябуулгые хинан шалгаха партийна комиссинуудай түрүүлэгшэдээр хабаадалсажа, хүдэлмэри тухайгаа дэлгэрэнгыгээр зүбшэһэн байна.

Май һарын эхиндэ Селенгинск тосхондо, Бабушкин хотодо иимэ семинарнууд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

А. КЛЮЧЕРЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша

АШАГ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

Оронойнгоо арбадахи табан жэлдэ, мүн саашанхи жэлнүүдэй туршада бэелүүлхэ экономическа политикын гол шухала асуудалнуудые партиин XXV съезд тайлбарилжа үгөө. Нийтын үйлэдбэрие тааруу зохидоор, общественэ бүхы эрилтэ хангамаар хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрэ улам дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түйлаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха гэшэ экономико хүгжөөлгын гол шэглэлнүүд болоно.

Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай коллектив партиин XXV съездын документнүүдые шудалжа байна. Тиихэдээ коллективэй урда табигдаһан зорилгонуудые тодорхойлжо, тэдэниие бэелүүлхэ хараа замуудые элирүүлнэ. Нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха зорилго манай коллективэй түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлхэ, анхаралаа хандуулха асуудал болоно гэжэ тоолонобди.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» дотор саарһа ба картон үйлэдбэрилгые арбадахи табан жэлдэ 15—25 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаа. Тиихэдээ ойрын жэлнүүдтэ целлюлозо үйлэдбэрилгэдэ ашаг туһатай сульфатна арга хэрэглэхэ тухай заагдаһан байна. Сульфатна аргада үнэ сэн багатай шэпэһэ, мүн муу шанартай шэлбүүһэтэ модо хэрэглэжэ болохо юм.

Целлюлозно-картонно комбинат целлюлозо үйлэдбэрилгэдэ сульфатна арга хэрэглэхэ технологитой предприятинуудай нэгэн болоно. Сульфатна целлюлозо ба һайн шанартай картон үйлэдбэрилгые арбадахи табан жэлдэ горитой ехээр дээшэлүүлхэ зорилго комбинадай коллективэй урда табигдаа.

Комбинат целлюлозо үйлэдбэрилгые энэ табан жэлдэ 240 мянган тоннодо хүргэхэ, мүн эды зэргын К-1 ба К-2 маркын картон үйлэдбэрилхэ даабаритай. Хайрсагуудые хэхэ картон орондомнай ехэ шухала хэрэгтэй юм. Тиимэһээ картон үйлэдбэрилгэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаа. Хайрсагуудые хэлгэдэ картон хэрэглэдэг болобол, модон хайрсагуудта хэрэглэгдэхэ хэдэн миллион кубометр модон алмагдаха байна. Гадна картон хайрсагууд модон хайрсагуудһаа һурагүй үнэ багатай юм.

Үнгэрһэн табан жэлэй һүүлшын ондо комбинат целлюлозо үйлэдбэрилгые горитой ехээр дээшэлүүлһэн байна. 1974 онойхитой сасуулхада 4000 тонноор ехэ целлюлозо үйлэдбэрилэгдөө. Урдань сүүдхэ соо 100 тонно үйлэдбэрилэгдэдэг байбал, жэлэй һүүл багта 230 тонно целлюлозо үгтэдэг болоо һэн.

Ехэ продукци бүтээн гаргахатай хамта шанарынь һайжаруулагдаа. Гэбэшье продукциин шанар һайжаруулха асуудал ехэ шухала байһан зандаа. Целлюлозын шанар һайжаруулха гэжэ оролдобошье, голодоһон гаргагдана, энэ продукциин шанар муу байһаар. ГОСТ-ын эрилтэдэ харюусажа шадахагүй хэдэн мянган тонно целлюлозо нёдондо үйлэдбэрилжэ, тэрэнь гологдоһон байна.

Нёдондо жэлэй эхиндэ комбинат түрүүшын хэдэн тонно картон гаргаа. Иимэ продукци бүтээн гаргалга һара бүхэндэ дээшэлжэ, жэл соо 25000 тонно картон хэгдэһэн юм. Энэ жэлэй эхинһээ картон үйлэдбэрилгэ дээшэлжэ байһаар.

Манай комбинат целлюлозо, картон үйлэдбэрилгые ехэдхэхэтэй хамта үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха зорилго бэелүүлхэ ёһотой юм. Комбинадаймнай циин түрүүшын ээлжээн хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй, проектээр хараалагдаһан хэмжээнэй продукци бүтээгдэнэгүй. Энэ дутагдалаа нэн түрүүн усадхаха ёһотойбди. Проектээр хараалагдаһанай зэргээр продукци бүтээхэ, целлюлозо, картон үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэхэ, арга боломжонуудаа хэрэглэхэ зорилго урдаа табинабди.

Коллективэймнай бэелүүлхэ нэгэ шухала зорилго юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ, продукциин шанар һайжаруулга болоно. Жэлэй түрүүшын һарануудай үрэ дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэхи горитой дутагдал үшөө усадхагдаагүй байна. Продукци үйлэдбэрилгын технологи заримдаа хазагайруулагдана. Картон хэхэ машина элдэб шалтагаанһаа зогсоогдожо, миин байлгагдана. Эдэ бүхы дутагдал продукци бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ бага бэшэ һаад ушаруулна гэхээр.

Комбинадай экономическа үрэ дүнгүүдые һайжаруулхын, һайн шанартай продукци бүтээн гаргахын тула эдэ дутагдалнуудаа усадхаха шухала гэжэ коллективнай мэдэрнэ. Тиимэһээ ажалай эмхидхэл һайжаруулха, хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээн хараалагдана. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха тэмсэлдэ туһа нэмэрээ оруулхын түлөө мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэржэ байна.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, комбинадай бүхы хүдэлмэришэд продукциин шанар һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Оронойнгоо түрүү предприятинуудай жэшээгээр продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри хинан хүтэлбэрилхэ гурим комбинадта зохёогдожо эхилээ. Хоорондоо нягта холбоотой техническэ, экономическа, социальна хэмжээ ябуулгануудһаа бүридхэгдэхэ энэ гурим зохёолгодо хүдэлмэришэд хабаадалсана.

Продукци бүтээлгын эхи заха болохо үйлэдбэри эмхидхэлгэһээ эхилээд, саашанхи бүхы процессто хиналта шалгалта эмхидхэгдэхэ болоо. Комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилгын шата бүхэндэ шанарыень шалгаха, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ уялгатай юм.

КПСС-эй XXV съездын табиһан эрилтэдэ хүрэмөөр ажалаа эмхидхэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха гэжэ коллективнай оролдохо байна. Энэ талаар түрүүшын алхам хэгдээ гэхээр. Манай коллектив продукци худалдаха жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 102 процент дүүргээ. Целлюлозо үйлэдбэрилхэ түсэб мүн лэ үлүүлэгдээ. Харин картон үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүйбди.

Энэ жэлдэ 105,5 мянган тонно целлюлозо, 81 мянган 630 тонно картон хэхэ даабари комбинадта үгтөө. Энэ түсэбөө дүүргэхын, һайн шанартай целлюлозо, картон үйлэдбэрилхын тула арга боломжоёо хүсэд хэрэглэхэ ёһотой болонобди. Проектээр хараалагдаһан 140 мянган тонно целлюлозо, 140 мянган тонно картон жэл соо гаргадаг болохоор үйлэдбэреэ бэлэдхэхэ гэшэ мүн лэ манай шухала зорилго юм.

Партиин съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон коллективнай урдахи эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ гэжэ хүсэ шадалаа гарган ажаллажа байна.

Л. РАКОВ,
Сэлэнгын ЦКК-гай хүдэлмэрилэгшэ.

МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ — *мүнөөдэрэй гол асуудал*

УҺАЛУУРИ — УРГАСЫН ХАНИ

Газарай гектар бүхэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, илангаяа уһалагдадаг газарһаа продукци ехээр абадаг болохо зорилго партиин XXV съездын шиидхэбэринүүд соо табигдана. Энэ талаар эрдэм наукын, техническэ дэбжэлтын асари ехэ түйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые, ашаг үрыень ехэ болгохо, шанарыень һайжаруулха шухала болоно.

Манай республикын олонхи аймагуудта ороoһо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо бии. Ажахынуудта нилээд ехэ уһалагдадаг таряалан, илангаяа сабшалангай газар байна бшуу. Мүн хүсэ ехэтэ элдэб машина техникэ, тэрэ тоодо газар уһалха оньһон хэрэгсэлнүүд жэлһээ жэлдэ олон боложо байна. Минеральна үтэгжүүлгэ урдынхиһаа ехээр үгтэдэг болоо.

Гэхэтэй хамта динлэнхи ажахынуудта уһалагдадаг газар үшөөл һанаһанда хүрэмэ һайн ургаса үгэнэгүй. Зарим колхоз, совхозууд уһалагдадаг газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, үндэр баян ургаса үгэхөөр ургамал тарижа, тэрэнээ зүбөөр уһалжа шаданагүй.

Тиимэһээ уһалагдадаг газар дээрэһээ ороoһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной һайн ургаса абахын тула мүнөө таряалан, сабшалан зүбөөр уһалха, агротехникын заабари нарийнаар сахиха тухай энэ статья соо хэлэгдэнэ.

Хүрьһэ яажа элдүүрилхэб? Уһалагдадаг таряалангай хүрьһэ һайнаар элдүүрилхэ гэшэ гол шухала. Тиимэ газарай хүрьһэн дан үйгааг болоторoo бутаруулагдаагүй, бага монсогоо шоройтой, һэбхишэг байхадаа агаар, шиигэ нойто оросотой болоно. Мүн тиимэ хүрьһые гүнзэгыгөөр хахалжа, доорохи нэнэ шоройсынь оодонь гаргаха хэрэгтэй. Хүндэлэн, утаашань уһалууриин ханаабуудай гэтагдаһан газарые нишэ тиишэнь хахалха аргагүй ха юм. Гол түлэб нэгэл тээшээ хахалагдана.

Хэрбээ хүндэ хүрьһэтэй аад, тэрэнь ехээр хатаһан, хабар хахалжа тариха һаа, элдүүрилхынгээ урда зааттагүй гектарай 200—250 кубометр уһа табижа уһалха байна. Тингэһэн хойноо хэрэгтэй соонь гүнзэгыдэ хутагануудтай плугаар хахалаад, элдүүрилхэдэ, шоройнь һайнаар бутардаг юм.

Намар хахалһан уһалагдадаг газарта эртын таряа тариха байбал, хүрьһэнэйнь дээгүүрээ 12—15 сантиметр гэдэмсээрнь хоёрлогдоһон нормоор минеральна үтэгжүүлгэ тараажа, дискэтэй, «зиг-заг» борнойгоор шоройдонь доошонь 10—12 сантиметр оруулха ёһотой. Тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ шоройтой һайса худхагдана, нэгэ мүһэн буртаг үбһэнэй нарихан үндэһэн таһалагдана. Юуб гэхэдэ, буртаг үбһэ сэбэрлэхэ гэшэ уһалагдадаг газарые элдүүрилгын хоёрдохи шухала асуудал болоно ха юм. Хэнэйшье мэдэһээр уһалагдадаг газарта сэбэр паар байдаггүй ааб даа. Харин ямар нэгэ пропашной ургамал таригдадаг газар намар, хабар хахалагдаад, уһалагдадаг гэхэшэ, Буртаг үбһэнэй гарасые түргэдхэхын тула намар гү, али хабар гарасые зоруута уһалаад, һүүлдэнь буртаг ногооной гарамсаар үгы хэхэдэ һайн юм.

Уһалагдадаг газарһаа үндэр ургаса абахын тула намар, хабар хүрьһыень һайса шиигтүүлхээр уһалха гэшэ гол шухала. Зузаан, хүндэ хүрьһэтэй газарта гектарай 600—800 кубометр уһа табижа уһалха нормотой юм. Харин хүнгэншэг хүрьһэтэй газарые хабар уһалхада дээрэ. Тарилгын урда тээ поли дээгүүр зурууд болон бураздаануудые татаад, уһа табихада гектарай 600—800 кубометр уһан орожо, газар дүүрэн нормоор уидалуулагдаха байна. Түрүүн буураздаа гү, али зурууднуудые татахын урда газарыень хахалха хэрэгтэй. Хоорондоо 60—70 сантиметр зайтай бураздаануд жэрылгэн татагдана, харин ургалжэ зурууднуудые татажа уһалха гээ паа, тэдэнь хоорондоо 3,6—4,2 метр зайтай байха зэргэтэй. «Беларусь» тракторта гусхай бураздаа гү, али үргэн зурууднуудые гаргадаг түхеэрэлгэ шэрээд, тэдэниие татаха ушартай.

Түрүүн гол һубаг ханааһаа уһаяа тусгаар татагдаһан ехэ бураздаагаар урадхуулжа, саашань үнөөхи олон жэжэ бураздаануудаар тарааха болоно. Үган бураздаануудаар залихан урдахадаа доошоо шэнгэжэ, хажуу тээшээ таража, газарай хүрьһэ норгодог. Уһалжа дүүргээд, гэдэ бураздаа, зурууддаа шоройгоор хушажа, газартайнь тэгшэ болгохо ёһотой.

Таряалан нигэжэ уһалхада ургасань гектарай 6,8 центнерээр дээшэлдэг гэжэ Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станцида тодорхойлогдоо.

Тарилга. Газар уһалжа, хүрьһыень элдүүрилһээр байтар саг ошожо, тэндэ тарилгын болзор гэдэргэ татагдажа болохо. Тингэбэшье үрэһэ тариха болзорые хойшолуулжа болохогүй. Түргэнөөр уһалаад лэ саг болзор соонь тариха шухала. Уһалагдадаг газарта шэниисэ тарияад, ургасын ургажа байхада үшөө дахин уһалхаар хараалһан пэа, сеялкээр үрэһэ тарихатаяа хамта тэндэнь уһанай урдаха зурууд гаргалсаха түхеэрэлгэ агрегадтай холбоод ябаха хэрэгтэй. Үрэһэн гектар бүридэ 6 миллион ороoһоной ургахаар нормотойгоор таригдаха зэргэтэй.

Ургасын хойноһоо харууһалга. Ямар нэгэ шалтагаанаар хабар газараа уһалжа шадаагүй һаа, тарилгын һүүлдэ гектарай 500 кубометр нормотойгоор уһалха байна. Тэрэнэй ашаар тарималурагмал түргэн гараха, мүн буртаг үбһэншье гарал саха бшуу. Гадна урид оруулһан минеральна үтэгжүүлгэ һайн шэмээ хүрьһэндэ түргэн үгэхэ ха юм. Буртаг үбһэнэйнь үндэһэлхэһөө урда, ургасын гараагүйдэ дары борнойлжо, тэрэниие үгы хэхэ ёһотой. Удаань 5—6 хоноод, хоёрдохёо борнойлходо һайн. Тингэжэ таримал ургамалай гарахаданъ хүрьһэн эгээл һайн боложо үгэнэ гэшэ.

Тэрэшэлэн химическэ арга хэрэглэжэ, буртаг үбһэ сэбэрлэжэ болоно. Агротехническэ хэмжээ бэелүүлээд, һүүлдэнь 2,4Д түхэлэй гербицидые гектарта 1,5—2,5 килограмм хүртэхөөр сасахада баһал ашагтай.

Гансахан тарилгын урда тээ гү, али намар уһалаад, ургамалые бүхэли зун соо шииг нойтоор хангахань бэрхэтэй. Ургамалай түлэг ургажа байхада шииг нойтон үшөөл ехэ хэрэгтэй болодог. Тиимэһээ зунай уһалуури хэхэ гэшэ баһал тон шухала. Ямар газарта, ямар ургамал тариганхайб, газарайнь нюруу хэр тэгшэб гэжэ хараада абан, зундаа тэрэниие бураздаагаар гү, али үргэн зурууддаар, үгышье һаа, тусхай машинаар хэмэл бороо оруулжа уһалха байна. Кукуруза, хартаабха, корнеплодуудые тариһан газарые зундаа, ургамалай түлэг ургажа байхада бураздаагаар. Мүн зурууддууд хоорондуурнь уһа табижа, уһалхада таатай.

Хүнгэншэг хүрьһэтэй газарые зундаа хэдэн дахин бага багаар уһалжа, гектарай 250—300 кубометр уһа табиха ёһотой.

Урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ Буряадай туршалгын мелиоративна станци Үдэ голой эрье зубшаһан газарта «Онохойская-4» шэниисэ таряад, зундаа тэрэнээ долоо дахин уһалаад, гектарай 31 центнер ургаса абажа, га бүхэнһөө 50 түхэриг үлүүтэй сэбэр олзо оруулаа һэн.

Сабшалан уһалалга. Республика дотоонай 100 мянга гектар уһалагдадаг сабшалан бии. Олонхи ажахынуудта уһалагдадаг сабшалангай ургаса добо газарайхида орходоо 2—3 дахин дээшээ байдаг. Гэбэшье зарим ажахынуудта уһалууриинь газарай ургаса добынхиһоо тиимэшье үлүү һайн байдаггүй.

Ушарынь юуб гэхэдэ, үнэндөө, уһалагдадаг газарта бүхы дээрэнь уһан а... жэ ошоногүй. Зари... таатай саг соогоо уһ... гүй. Хүрьһэнинь ... норгогдоногүй, тии... барай үедэ луго... даажа абаһан газара... мойшье шэнээниие ... уһалха, садатарнь ... хын түлөө тэмсэхэ ...

Энээнэй тула юу ... лоноб? Нэгэдэхеэр, ... риин бүхы хаалта... һубаг ханааб хуу... һабарилагдаһан, с... һэн байха зэргэтэй ... ашаар уһаяа түргэн... хуулжа, бороон бо... ехэ газар уһалха а... лоно. Уһые миил ... сабшалан дээгүүр ... мүртэй үрэ гарахаг... дохёор, сабшалан... һайнаар сэбэрл... шулуу, шорой ... арилгаад, уһан ха... наар таража урдаха... саг зуурын хаалта... хаагуурнь хана... гахаб гэжэ тодорхо... на.

Республикын түр... водуудай дүй дүрш... һээ харахада, бүхы... рай дунда зэргээр ... бометр хүртэхөөр ... жа, зун соо газараа ... хин уһалхадаа эгээ... һэ абадаг байна.

Газарай хүрьһэ... һээ 10—15 сантим... хэдэнь (апрелиин ... гаар, майн эхээр) ... уһалуури хэдэг. Энэ ... гоон һаял ургажа ... байдаг. Түрүүшын ... лалгада гектарай ... метр уһа табина.

Хэнэйшье мэдэһ... хан уһалалгаар ... абахагүйш. Тиимэһ... рай 15—20 тонно ... али гектарай 5 ц... бага бэшэ минерал... жүүлгэ оруулдаг юм.

Удаань түрүүшы... гын һүүлээр 2—3 не... лоод, гектарай 700—... бометр уһа табижа ... хёо уһална. Энээн... ногооной ургасада ... тэжээл болгон, аз... жүүлгэ оруулхада ... гооной дээгүүрээ ... набшалжа, сэсэгэйнь ... лажа эхилхэдэ ... уһалдаг. Энэ үедэ га... шиигтэйе, хура боро... һые хараада абах... даа. Юрэдөөл уһан... байһан сагтал газа... наар үндалуулхын ... говод бүхэн зэрын ... ритай, һайн онол ... байха зэргэтэй.

Уһан ехэнхидээ х... гаргагдаад, сабшала... гүүр миил тараан ... лагдажа, уһалагдад... Ехэ налуу ташалан ... шоройгоор гү, али ... хүндэлэн хэдэ хэдэ... хануудые хэхэдэ, уһ... рээндээ тогтожо, ... һайнаар шэнгэдэг, ...

Мүн сабшалан, дээрэ уһа ехээр ...

... дэ уһалагдадаг газ... дэр баян ургаса ... түлөө бүхы чага ... хүсэ шадалаа гар... тэй.

В. ХАИН...
Буряадай тур... мелиоративна ... лабораториие... хүдөө ... эрдэмэй ...

Мурысөө үүсхэһэн фермэдэ

ЕХЭ ХҮДЭЛӨӨНЭЙ ЭХИН

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын газетэнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой Бурнашевско һүнэй фермын оньһон аргаар үнеэ һаалгын мастернуудай абаһан социалис уялганууд толнилогдоһон байна. Эндэхи малшадай абаһан уялганууд уншагшадта мэдээжэ байбашье һаань, дахин дабтахада үлүү бэшэ. Фермын ажалшад табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 5 мянган центнер һү һаахаар шиидэнхэй. Һаалишан бүхэн 1250 центнерһээ доошо бэшэ һү жэл соо һааха гэһэн уялгатай. Энээгээр һаалишад-мянгатанай хүдэлөөнэй эхин республикадамнай табигдаба.

Энэ хүдэлөөнэй эхи табиһан Бурнашевско фермын коллектив тухай мүнөө хөөрэжэ үгэхэмнай.

Социалис уялганууд соонь хэлэгдэһэнэй ёһоор Бурнашевско фермэдэ оройдоол дүрбэн гол һаалишад ажалладаг. Гэхэтэй хамта, нёдондо эндэ арбаад хүн байһан юм. Тиихэдэ үхэрнүүдынь үнөөхил 216 толгой хэбээрээ үлэһэн дээрэһээнь мүнөө һаалишан бүхэндэ 54 хүрэтэр үхэр үгтөө. Тингэжэ һаалишад оньһон аргаар үнеэдээ һаадаг боложо, ажалайнь бүтээсэ дээшэлһэн байна.

Тэгшэ жэл урда энэ фермэдэ «Даугаза» түхэлэй оньһон аргаар үнеэдые һаадаг түхеэрэлгэ, уһанай хүсөөр шабааһа арилгаха оньһожоруулга табигдаһан. Гадна тусгаар байра соо һүнэй шанар шалгаха лаборатори, һүнэй амһартанууд — «танканууд» тодхогдоо.

Тингэбэшье иимэ оньһожоруулагдамал фермэнүүд ганса Бурнашевскодо бэшэ, ондоошье олохон ажахынуудта бии аад, ажалайнь бүтээсэ дээшэлүүлдэггүй, ашаг үрэ багатай байдаг.

«Маяк» колхозойхид ажалай шэнэ арга нэбтэрүүлхэдээ ехэ бодомжотой, нэтэрүүгээр хандаа. Түрүүн һаалишад малай гэжээл зөөхэһөө эхилээд, үхэрэй байра сэбэрлэхэ гэхэ мэтын олон ондоо ажал хэдэг һаа, мүнөө гансал үнеэдээ оньһон аргаар һаадаг ажалтай болгоодоо.

Тэрэшэлэн фермэ дээрэхи дүрбэн гол һаалишадай хажууда тэдэниие һэлгэжэ байха һаалишанаар Людмила Феоктистова ажалладаг юм. Тэрэ гол һаалишадтай адли эрхэтэй. Л. Феоктистова үдэр бүри ажаллажа, гол һаалишадаа амаруулаад, ээлжээндээ өөрөөшье амардаг байна. Графигай ёһоор һаалишан бүхэн наймад үдэр ажаллаад, хоёр үдэр амарна. Энэнь ажалай шэнэ аргын эгээл гол, һайн илгаань мүн.

Гадна, колхозой правлени партком үнеэдые оньһон аргаар һаадаг мастернуудай ... кова, Надежда Петровна Богачева, Ульяна Ивановна Фомина, Анна Гавриловна Черных, Людмила Моисеевна Феоктистова бүгэдэ ниитын хэрэгтэ бүхы сэдьхэлээ хандуулдаг. Уряамнай ургэнөөр дэмжэгдэхэ бэзэ гэжэ эдэ нүхэдэй найдажа байһанинь тон шухала.

А. РЫЖКОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бурнашевско фермын түрүү һаалишан Е. В. Ермакова. 2. Фермын коллектив (зүүн гарһаа) Л. М. Феоктистова, Н. П. Богачева, А. Г. Черных, П. С. Радионова, У. Н. Фомина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТЭЭШЭ

Нёдондо газар таряалангай болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхэ талаар Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ эрхим амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө Яруунын аймагай «Комсомольский» совхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Үүлтэртэ үхэр мал үсхэбэрилдэг «Комсомольский» совхоз юһэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэреэ хүгжөөхэ талаар үнэхөөр үндэр дүнгүүдые туйлаа. Мяха худалдаха түсэб 1650 шахуу центнерээр үлүүлэгдээ гэхэ гү, али наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулхада мяха абалга 77 процент дээшэлүүлэгдээ. Мүн һү худалдаха түсэб 2646 центнерээр, ороoһо худалдаха түсэб — 4000 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн үхэр малай болон адуу моридой тоо тус тустаа 1014—309 толгойгоор олошороо.

Эдэ дүнгүүд хадаа совхозой малшад болон таряан ажалшадай оролдосото ажалаар туйлагдаа гэшэ. Эбэртэ бодо малай гүүртэнүүдэй малшад Д. Токтохоев, А. Верещагин, Е. Колоскова, һаалишад Т. Климентьева, Х. Дашидоржиева, тугалшан Е. Калинина, адуушан Д. Дашидоржиев, механизаторнууд Ц. Митыпов, В. Итюев, Л. Рыбаков болон бусад жэл бүри ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлажа, хамтынгаа амжалтада эгээл ехэ хубитача оруулаа юм.

Мүнөө үедэ совхозой ажалшадай үмэнэ тон харюусалгатай зорилго табигдаһан. Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар түгэсхэхэ, хабарай тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, үбһэ тэжээл элбэгээр ургуулха гэшэ малшад болон таряашадайнь мүнөөдэрэй гол шухала хэрэг болонхой. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ... соһон совхозой ажа... син Федерациин ... налда хүргөөд бай... бадахи табан жэлэй ... шын жэлэй түсэб, ... дые үлүүлэн ... үйлэдбэриингээ аш... улам дээшэлүүлхэ, ... худалдагдаха ... шанарые һайжару... лаар бүхы оролдо... гажа байна.

Г. ДОР...
аймагай «Улаа... газетын хүдэлмэр...

МҮНӨӨДЭР СОВЕТ ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭР

МҮРЫСӨӨ ЭМХИДХЭХЭ ХҮСЭН

...аймагай ажахынууд ...-Үдэдэ дүтэхэнэ байһэн туладаа гол түлэб ...ртаабха болон овощ үй... ...лжэ, эдэ продуктнууд ...городой ажалшадые ...па зорилготой юм. Һүү... ...лэ, илангаяа юһэдэхи ...элэй туршада дурсаг... ...продуктнуудые үйлэд... ...тэ нилээд дээшэлжэ ... Наймалахи табан ж... ...эй сасуулжа харахада, ...—1975 онуудта хар... ...а үйлэдбэрилгэ 33 про... ...р, овощ — 41 процент ...ехэ болоо. Тиихэдэ ...малай тоо толгой ...руулха, мал ажалай ...нуудые гүрэндэ ху... ...а табан жэлэй түсэб ...рдэнхэй. Эдэ бүгэдэдэ ...дай дунда дэлгэрһэн ...лис мүрысөөн ехэ нү... ...байгаа гээд тэмдэглэ... ...ртэй.

...мышленна предприя... ...дай, колхоз болон сов... ...ай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөө үр... дэлгэрүүлжэ, тэдэнэй ... үүсхэлые дээшэлүүл... ...ргэтэ аймагай «Коммунизмые туяа» газетын кол... хубигаа оруулалса... ...байдаг. Энэ асуудалда ... үедэ бүри ехэ анха... ...дуулагдана. Нэн тү... ажалшадай коллекти... абаһан социалис уял... газетэдэ толилогдо... ...дзондо мэдээжэ бол... Эндэ гол шухалань ...бэл, ямар нэгэн кол... ...й абаһан уялгын ...тые газетэдэ саг үр... харуулжа байха хэрэг... ...болоно.

...гай колхоз ба совхо... ...һаалиин фермэнүүдэй ...эрилэгшэдэй һара бү... социалис мүрысөөнэй ... газетэдэ толилогдо... ...римтай. Тэрэнэй гара... ...алишад хүлеэжэ бай... ...онхой. Газетэдэ толи... ...тойнь адли һаалишад ...эрэйнгээ ажалай дүн... ...ехэтэ һонирхон та... ...г, хоорондоо зүбшэдэг юм. Хонишодой социа... ...рысөөнэй жэлэй дүн... ...зорюулагдаһан газе... ...усхай номер гаргагда... Тиигэхэдээ хонишо... ...гада бүхэндэ абтаһан ...ай тоо, хайшалагда... ...оон тухай тодорхой ...ууд үгтэдэг байна. Тэ... баримтануудые тайл... корреспонденци тэрэ номерто гаргагдана. Тиихэдэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн хонишод ажалайнгаа дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэдэг байха юм.

«Мүрысэдэг ажахынуудта» гэһэн гаршаг газетэдэмнай бии болгогдонхой. Тиимэ гаршаг доро колхоз совхозуудай ажалшадай социалис мүрысөөнэй һара бүриин дүнгүүд — адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, түл абаха, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаринуудай ямаараар дүүргэгдэжэ байһан тухай тодорхойгоор бэшэгдэнэ. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна ба профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөн тухай статья, корреспонденцинүүд мүн лэ энэ гаршаг доро толилогдоно.

Ажалшад аймагай газетын хуудаһануудта ямар материал уншаха хүсэлэнтэй байнаб? Нэн түрүүлэн аймаг доторoo боложо байһан һониниие, мүрысэдэг ажахын хүдэлмэришэдэй ажалай дүнгүүдые уншаха дуратай байдаг гэжэ һүүлэй үедэ элирүүлэгдээ. Тиимэһээ уншагшадайнгаа энэ эрилтые һайнаар хангахын түлөө бидэнэр бүхы шадалаараа оролдодог болонхойбди. Тиигэжэ түрүү дүй дүршэлэй тусхай хуудаһануудые гарганабди. Эндэ ажалшадай коллективэй гү, али хүдэлмэрилэгшын онол арга, тэдэнэй ажалай «нюуса» тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнэ. Мүн тиихэдэ ажалшадай дунда ябуулагдадаг нийтэ-политическэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүршэл, коллективэй һанал бодол тухай хөөрэгдэнэ.

«Маяк» колхозой Бурнашевскэ һаалиин фермэдэ хүндэ ажал оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тэрэнэй ашаар һаалишадай хэдэг ажал эрид хубилаа, ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Энэ оньһон түхеэрэлгэ тухай тодорхойгоор уншаха дуратайшуул угаа олон байгаа. Тиимэһээ «Һаалишадай ажал — машинын хүсөөр» гэһэн тусхай хуудаһан гаргагдаһан юм. Журналист И. Щеглаев һаалишадай хүдэлмэриин оньһожоруулагдаһанай ашаар ажалай бүтээсын дээшэлһэн тухай удха түгэлдэрөөр тэндэ бэшэһэн байна.

Энэ хуудаһанай материалтай уншагшад, илангаяа һаалишад ехэтэ һонирхон танилсаһан байна. Тус асуудалаар хэдэн бэшэг редакцида ороо һэн. Оронгын совхозой һаалишан Р. Цыбендоржиева тиихэдэ иигэжэ бэшээ. «Түрүү дүй дүршэлэй хуудаһанай материал һонирхон уншаабди. «Маяк» колхозой жэшээгээр манай фермын ажалые оньһожоруулбал, ехэ һайн байгаа. Энээн тухай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бодомжолог лэ! Энээн тухай һанамжа, дурадхалаа олон хүн бэшэһэн юм.

Һаяхан Бурнашевскэ фермын үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай социалис шэнэ уялга манай газетэдэ толилогдоо һэн. Тэрэниие КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет һайшаагаа. Тиигэжэ республикын колхоз, совхозуудай һаалишадай дунда социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай газетэдэ түрүү дүй дүршэлэй хэдэн тусхай хуудаһан гаргагдаа һэн. «Никольский» совхоздо эбэртэ бодо мал Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда — хонидые шахан таргалуулха хэрэг һайнаар табигдаһан байха юм. Тус ажахынуудай малшадай дүй дүршэл тухай тусхай хуудаһанууд баһал гаргагдаа һэн.

Социалис мүрысөөндэ илажа гарагшад ажалайнгаа дүй дүршэл тухай манай газетэдэ бэшэдэг болонхой. Тиимэ материалнуудые уншагшад хүлеэжэ байдаг юм. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахалагша хонишон Д. Б. Галсанов, эндэхи һаалишан, республикын Верховно Соведэй депутат Д. Г. Очирова, «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын суута һаалишан Ленинэй орденоор хоёр удаа шагнагдаһан Л. Н. Седых гэгшэд үнгэрэгшэ жэл манай газетэдэ дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэнгыгээр бэшээ һэн. Тиигэхэ зуураа коллективүүдтэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй удха шанар тухай онсолон тэмдэглэһэн юм.

Ивалгын ОПХ-гай һаалишан Дашима Гимпилдармаевна Очировагай бэшэһэн статьяе аймагай бусад ажахынуудай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ехэтэ һонирхон уншаһан байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ нүхэр бусад һаалишадтай адли эрхэ байдалда хүдэлжэ байгаад, үлүү һайн үрэ дүн туйлана ха юм. Д. Г. Очирова һүүлэй үедэ жэл бүри үнеэнһээ 3000 килограммһаа дээшэ һү абана. Туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, ажалдаа шэнэ онол арга хэрэглэжэ, үнеэдээ бүри һайнаар харууһалжа, 4000-най дабаа дабаха зорилго табинхай.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада манай газетын редакци, КПСС-эй райком социалис мүрысөөндэ илаһан һаалишадые урижа, «түхэреэн стол» үнгэргэдэг заншалтай болоо. Тэндэ суглараһан ажалай түрүүшүүл дүй дүршэл хэрэглэгдээгүй арга боломжо ба нөөсэнүүд, хүдэлмэридөө дайралдадаг дутагдалнууд тухайгаа сэхэ хөөрэлдэжэ, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлдог гуримтай.

Һаяхан болоһон уулзалгада сугларагшад залуу һаалишадые һурган хүмүүжүүлхэ талаар һайн үүсхэл гаргаба. «Бидэнэр, эндэ сугларһан һаалишан бүхэн залуу нэгэ хүниие шефтээ абажа, ажалайнгаа нюусада һургаха гэжэ шиидэбэбди» гээд аймагай бүхы һаалишадта хандаһан нэмэл бэшэг сооо тэдэнэр бэшэһэн байна. Түрүү һаалишадай энэ үүсхэл аймагай бүхы ажахынуудта халуунаар дэмжэгдэбэ.

«Энэ уулзалгада хабаадаха аргагүй байшооб, — гэжэ «Искра» колхозой парткомой секретарь А. Н. Хандархаев редакцида бэшэнэ. — Тиимэһээ түрүү һаалишадай нэмэл бэшэгые һонирхон уншааб. Манай колхоздо һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Тэрэнэй һайн нүлөөтэй байхань дамжаггүй».

Ажалшадай коллективүүдэй абаһан социалис уялгануудые хэблэлдэ толилһон ушар саашанхи ехэ хүдэлмэриин эхин гэжэ мэдээжэ. Тэдэнэй ямараар дүүргэгдэһэниие хинан шалгажа байха хэрэг ехэ удхатай. Тиимэһээ манай газетэдэ «Социалис мүрысөөнэй дневник» гэһэн гаршаг бии болгогдожо, номер бүхэндэ шахуу материалнууд толилогдоно. Мүн «Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ» гэһэн гаршаг бии юм. Социалис мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд энэ гаршаг доро ажалайнгаа дүршэл тухай, уялга болон түсэб дүүргэлгэдэ ушардаг дутагдалнууд тухай бэшэдэг болонхой.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөн аймагай ажалшадай дунда бүри үргэнөөр дэлгэржэ байна. Тэрэниие газетын хуудаһануудта һайнаар саг соонь харуулха хэрэг редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Тиимэһээ энэ асуудалаар ямар нэгэн шэнэ арга бэдэрхэ гэжэ бидэнэр шиидэлэй байгаабди. Хөөрэлдэжэ зүбшөөд, «Гол нөөсэ тухайгаа хөөрэлдэе» гэһэн шэнэ гаршаг бии болгообди. Хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд тухай урдань газетэдэ оло дахин бэшэгдэдэг байгаа. Мүнөө тиимэ гаршаг бии болгоходоо, хүдэлмэришэн бүхэн ажалдаа ямараар ханданаб, уялгаяа хэр зэргэ дүүргэнэб гэжэ газетын хуудаһануудта харуулха зорилго табибабди.

«Дружба» колхозой һаалишан А. Федотова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тахайн фермые даагша П. Сучков, энэл колхозой тракторна бригадын бригадир И. Иванов, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын кукурузашан Б. Бадмацыренов болон бусад статьянуудые бэшэжэ, шэнэ гаршаг доро толилуулаа. Уншагшадһаа түрүүшын бэшэгүүд орожо эхилээ. Тэдэниие хаража үзэхэдэ, шэнэ гаршаг доро уншагшадай һанаанда таарамаар статьянууд толилогдоо гэжэ ойлгохоор. Тиимэһээ «Гол нөөсэ тухайгаа хөөрэлдэе» гэһэн гаршагаа саашадань үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэгдэбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые коллективтээ зүбшэн хэлсээд, бүхы ажал ябуулгаа һайжаруулха зорилго бидэнэр табинабди. Тиигэжэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Тиигэхэ зуураа ажалшадай коллективүүдтэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые бүри һайнаар харуулха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажалай шанар һайжаруулха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха гэжэ шиидэһэн байнабди.

С. ЦЫБИКОВ,
«Коммунизмые туяа» газетын редактор.
Улаан-Үдын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинэй туг» газетын редакторай орлогшо В. И. Жаркой (баруун гарта), «Заганский» колхозой бэрхэ механизаторнуудай нэгэн Н. Г. Снегиревтой поли дээрэ хөөрэлдэжэ байна.

А. КУШНАРЕВОЙ фото.

ШЭНЭ ГАЗЕТЭ

«Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгые үргэлжэлүүлхэ» гээд СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд соо хэлэгдэнхэй. Энэмнай манай республикын тон томо барилгануудай нэгэн болоно. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн байгша ондо ашаглалгада оруулагдаха юм.

Энэ электростанциин барилга дээрэ хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ажаллажа, тон харюусалгатай хүдэлмэри бүтээжэ байнхай. Тэдэнэй үдэр бүриин ажал хэрэг, ажабайдал, һанал бодолые гүйсэд һайнаар харуулжа байхын тула ГРЭС-эй барилгын управлениин, партийна болон комсомолой комитедүүдэй орган—шэнэ газетэ типографида барлагдан гаргагдадаг болобо. Тэрэнь «Энергостроитель» гээд нэрлэгдэнхэй. Энэ газетэ долоон хоногтоо нэгэ удаа гаргагдадаг юм.

«Энергостроитель» гэжэ олон тиражтай барлагдамал газетын түрүүшын хэдэн номер гаража уншагшадаа баясуулаа. Тэрэнэй редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ булад гуурһанайнь бури хатуужахые хүсэг.

Манай корр.

ЭДЭБХИТЭН

— Буда Шагдурович Гармаев нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг коммунист юм, — гээд Захаминай аймагай Далахай нютагта хөөрэлдэдэг юм.

Үнэхөөрөөшье, нүхэр Гармаев үндэр наһатай боложо, пенсидэ гараһаар хэдэн жэл болобо. Теэд һанаагаа амар һуужа шаданагүй. «Һураһан бэе һураар татагдахагүй» гэһэндэл Буда Шагдурович хүдэлжэ ябаһаар. Бэень хүнгэн сарюун зандаа.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада түрэл совхозойнгоо хоёрдохи отделенидэ почтальоноор хүдэлнэ. Наһатай болоһон хүнэй иимэ даабари дүүргэхэнь тиимэшье хүнгэн бэшэ байха. Теэд Буда Шагдурович үдэр бүри шахуу мориео эмээллэжэ унаад холын малшадта газетэ, журналнуудыень абаашахаяа мордодог юм. Почтоео зөөжэ ябахадаа, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда газетэ ба журналнуудые тарааха ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Энэ жэлэй хэблэлдэ захил абаха хэрэгтэ һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Гармаев «Буряад үнэн» газетын редакциин зүрхөө һайшаалда хүртөө һэн.

Пенсионер Буда Шагдурович почтальоноор хүдэлхэ зуураа партийна хоёр даабари — агитаторай, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүнэй уялгануудые дүүргэдэг юм. Холын малшадта газетэ, журналнуудыень абаашажа ошоходоо, уласхоорондын байдал тухай, түрэл оронойнгоо, республика болон аймагайнгаа һониниудые ажалшадта тобшохоноор хөөрэдэг заншалтай. Тиигэхэ зуураа малшадай ажал хүдэлмэритэй танилсажа, дутагдалнуудыень заажа, зохихо зүбшөөл, заабаринуудые үгэдэг байха юм. Олон жэлэй туршада колхозой, сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэри һайн мэдэхэ болонхой.

Почтальон, газетэ ба журналнуудые тараалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг Буда Шагдурович Гармаевые хэблэлэй үдэртэй дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, саашанхи ажалдань ехэ амжалта, зол жаргал хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдэбхитэн Б. Ш. Гармаев.

Д. БАЛДАНОВОЙ фото.

> «Газетэ хадаа хамтын пропагандист, хамтын агитатор байхаһаа гадна, мүн хамтын эмхидхэлшэ болоно»
>
> ***В. И. ЛЕНИН***

ВЕТЕРАН

...дэ үнэн зүй талые ...дааг, дүрүү зантай, ...һан юумые дэмжэ... ...шаа панаатай хүн ...үндэгэй, этигэл найдабатай байдаг. Ажа... ...э ороноо хамгаал... ...ай ветеран Содном ...Банзаракцаевич Хандажапов... ...нүүд сэхэ хабаатай. ...оноо эхилэн тэрэнэй ... тобшо мэдээсэл... ...тья, корреспонденци... ...ын аймаган газетэдэ, ...кын «Буряад үнэн», ... Бурятии» газетэ... ...хуудаһанда толилог... ...ооһон юм.

Тэрэ үедэ түлюурхан ... Редакциин хүдэл... ...шэд Дарижаб Дам... Семен Дуняев болон ...нда туһалдаг байһан юм, — гэжэ нүхэр Хандажапов мүнөө дурсана. Тэрэ үеһөө олон жэл үнгэрөө. Тиигэбэшье бэшэгшын гуурһаа жэбэрээгүй, улам мүлиржэ, бүри хурса болоо.

Содном Хандажаповай бэшэһэн статьянууд, очерк болон дурдалганууд «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул», «На боевом посту» болон аймагуудай газетэнүүдтэ толилогдожол байдаг. Тэрэнэй гол темэнь: сэрэгэй-патриотическэ хүмүүжүүлгэ. Жаргалта һайхан Эхэ ороноо немец фашистнуудай һабарһаа хамгаалһан совет хүнүүдэй, тэрэ тоодо Буряад оронойхубүүдэй эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһан тухай тон һонирхолтойгоор, тодо һайханаар бэшэдэг байна.

Нүхэр Хандажапов дайнай фронт дээрэ немец фашистнуудтай хоёр жэл соо һүртэ шанга тулалдаанай дүлэн соогуур байлдажа ябаад, хүндөөр шархатажа гараһан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын алтан хуудаһанда ороһон алдар суута генерал Доваторай морито корпусой дивизинүүдэй нэгэндэ офицер Хандажапов эскадроной командирай политическэ талаар орлогшын тушаалтай ябаа. Тиимэһээ корпусойнгоо фронт дээрэ шэн зоригтойгоор тулалдажа, дайсанай ара тала руу нэбтэрэн орожо, фашистнуудай амиды хүсые, техникые бута һамна сохиһон тухай намтарые дурдалга болгон «Һэльмэтэ добтолго» гэжэ ном тэрэ бэшэһэн байна. Ном сооһоо баатаршалга гаргаһан буряад олон сэрэгшэдэй нэрэ обогые дурдан, хани халуунаар домоглон бэшэһэн байха юм.

Содном Банзаракцаевичай дурдалга бэшэгүүдэй газетэдэ толилогдоһоной, мүн номой хэблэгдэһэнэй удаа уншагшадай зүрхөө хани халуун баяр баясхалан хүргэһэн олон бэшэгүүдые тэрэ абана. Фронт дээрэ байлдажа ябаад харатан дайсанай һомондо дайрагдажа, баатарай үхэлөөр унаһан хүбүүдэй түрэлхидэй зариманиинь «Хүбүүнтнай һураггүй үгы болоо» гэһэн гү, али «Эхэ оронойнгоо түлөө тулалдан, баатарай үхэлөөр унаа» гэһэн мэдээсэл абаһанһаа ондоо юумэ дуулаагүй байдаг. Теэд тэдэнэр нүхэр Хандажаповай дурдалга сооһоо өөһэдынгөө хүбүүдэй, түрэлхидэй тэрээнтэй хамта хаана байлдажа ябаһаниие, баатаршалга гаргаһаниие, орден ба медаляар шагнагдаһаниие мэдэжэ абахадаа, баясана ха юм. Содном Хандажапов дивизиингээ сэрэгшэд, илангаяа нютагайнгаа хүбүүд тухай бэшэхэдээ, өөрынгөө лаб мэдэһэн, нюдөөрөө хараһан юумэеэ дурсан хөөрэнэ.

Дайнай, ажалай ветеран Содном Банзаракцаевич Хандажапов байлдаанай фронт дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө Улаан Одоной орденоор, «Шэн габьяагай түлөө» медаляар, мүн дайшалхы бусад арбаад медаляар шагнагдаһан байна. Фронт дээрэ хүндөөр шархатажа, инвалид болоһон байгбашье, ажаллаһаар зандаа. Амгалан үе сагай ажал дээрэ габьяатай байһанайнгаа түлөө, мүн залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ оролдолго ехэтэй байһанай түлөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 4 дахин шагнагдаһан юм. Олоннитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг: партийна һуралсалай пропагандист, «Знание» бүлгэмэй лектор, дурасхаалта газарнуудые хамгаалха районно бүлгэмэй түрүүлэгшэ, гвардейскэ морито 2-дохи корпусой ветерануудай соведэй гэшүүн юм.

Совет хэблэлэй үдэрөөр дашарамдуулан манай газетын үнинэй бэшэгшэ нүхэр Хандажаповта һайн һайханиие хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Б. Хандажапов.

Д. ЦЫБЕНОВ.

5 ЖЭЛДЭ — ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭ

...Жалсанович Бирбаев ...нэй аймагта мэдэ... ...агүй хүн хомор юм. ...р өөрынгөө эдэб... ...оролдосотой һайн ... олондо мэдээжэ Со... ...табан жэлэй тур... ...агай «Саян», рес... «Буряад үнэн» газетэдэ бэшэдэг хүдөөгэй ... корреспондент...

...Бирбаевай бэшэһэ... ...р Түнхэн нютагта ...шэнэ һониниуд рес... газетэдэ толилог... ...зондо мэдээжэ бо... Энэ нүхэр түрүү ... механизаторнуудай ... тухай, партиин гэшүүн тухай удха һайнтай багахан зураглалнуудые бэшэдэг байна.

Бата Жалсанович Толтойн дунда һургуулида ажалай багшаар хүдэлнэ. Энэ нүхэр анхарал оролдосотойгоор ажалладаг юм. Тиигэжэ дүй дүршэлөөр баян болоо. Һургуулидаа «Шадамар гарнууд» гэжэ кружок эмхидхээд, үхибүүдые юрэ бусын юумэнүүдые урлалгада һургана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүүрэһээр 30 жэлэй ойдо соролулагдаһан конкурсын дүнгөөр Толтойн һургуулиин һурагшад Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Энэ һургуулиин һурагшад Советскэ Союзай Геройнууд Ж. Тулаевай, В. Борсоевой, космонавт Ю. Гагаринай дүрсэнүүдые түмэрөөр шадамар бэрхээр хэһэн байна. Тиихэдэ ПН-435 түхэлэй плугай макет заводойхидо адляар бүтээгээ. Эдэ бүгэдые һурагшад нүхэр Бирбаевай хүтэлбэри доро бүтээнэ гээшэ.

Бата Жалсанович һайн дураараа газетэнүүдэй хүдэлмэридэ хабаададаг юм. Энээн тухайгаа тэрэ иигэжэ хөөрэнэ: «Газетэдэ бэшэхэдээ, нэн түрүүн бэшэһэн хүн тухайгаа нүхэдэйнь һанамжые ойлгожо абахые оролдоноб. Тиигэхэдэ тэрэ хүнэйм шэнжэ, абари зан һайнаар ойлгогдоно, алдуу гарахагүй болоно ха юм. Бэшэһэн юумэдээ тон харюусалгатайгаар хандадаг гуримтайб. Тоо, баримтанууд тодо байха зэргэтэй бшуу».

Совет хэблэлэй үдэрые тэмдэглэхэ зуураа саашанхи ажалдаа ехэ амжалта туйлахыень, булад гуурһанайнь бури хатуужахые эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ Бата Жалсановичта Бирбаевта хүсэнэбди.

Е. ПРОНТЕЕВА,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ ТУҺАЛАГША

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ боложо байдаг элдэб һониниудые үдэр бүри дуулгажа байдаг совет хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдые аймагайнгаа хонишодой зүгһөө хани халуунаар амаршалха хүсэлтэйб. Бидэнэр, хүдөөгэй уншагшад, илангаяа холын малшад газетын хуудаһан дээрэһээ шэнэ һониниудые мэдэжэ абадаг гээшэбди. Юуб гэхэдэ, зундаа радио саг үргэлжэ шагнаха аргагүйдэхэ ушар олон дайралдадаг. Тиимэһээ газетэмнай заримдаа хожомдожо асарагдабашье һониниие мэдүүлээд лэ байдаг юм.

Мүнөө үеын хүнэй газетэ уншангүй хоножошье шадахань бэрхэтэй болоо. Газетын үдэр бүриин һонин хэдаа ажабайдалаймнай бусад эрилтэнүүдтэ адляар һанагдадаг гээшэ. Газетэ уншажа, уласхоорондын байдал тухай, манай орон доторой ажалай алхамууд болон эрдэм техникын шэнэ туйлалтанууд тухай, республикынгаа, аймагайнгаа һониниудые, зон нүхэдэйнгөө һанамжа, дурадхалнуудые мэдэжэ абанабди.

Эдэ бүгэдэ тушаа хэдэн үгэ хэлэлтэй. Манай аймагай «Зэдын үнэн» газетэ хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ гаргажа байхынгаа хажуугаар, түл абажа түлжүүлгээр түрүү һууринуудта гараһан хонишодые суурхуулан бэшэдэг юм. 1969 ондо газетын редакциин үүсхэлээр зуун эхэ хониинһоо 100-һаа дээшэ хурьга абаһан хонишодой «түхэреэн стол» эмхидхэһэн юм. Тэрээндэнь партиин райком туһалаа һэн ааб даа.

Тэрэ үедэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлһэн хонишод аймаг соомнай үсөөн һэн. Тэдэнэр бултадаа редакцида сугларжа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдөө бэлэй. Һүүлээрнь энэ уулзалга тухай газетэдэ дэлгэрэнгыгээр бэшэгдээ. Бидэнэр тэрэниие ехэтэ һонирхон уншаһан байгаабди, олохон юумэ ойлгожо абааб ди. Тэрэ сагһаа хойшо түрүү хонишод аймагай газетын редакцида жэл бүри сугларжа, ажал тухайгаа хөөрэлдэдэг заншалтай болоо.

Жэл бүри зуутанай алдар соло үргэдэжэ, зэргэньшье олошороо. Илангаяа үнгэрһэн табан жэл соо зуутан-солотон бүри олон болоо. Тэдэнэй дунда залуушуулшье бии. Мүнөө аймагай эхэ хонидой отарануудай хахадын зуутанай зэргэдэ жагсаанхай.

Жэшээнь, 1975 ондо ахалагша 80 хонишон «түхэреэн столдо» суглараа һэм ди. Зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абаһан хонишод гүрүүн 103 хүн байһан һаа, «түхэреэн столдо» суглараашаа 80-мнай үлэжэ, хурьгадые эхэһээнь һалгааха үедэ 54 хүн үлэһэн байгаа. Энээн тухай манай аймагай «Зэдын үнэн» газетэдэ тодоор, ойлгосотойгоор бэшэгдээ һэн.

Хонишон-зуутанай олошоролгодо газетын эмхидхэһэн «түхэреэн стол» тон ехэ үүргэ дүүргээ гэжэ һананаб. Ушарынь юуб гэбэл, газетын хуудаһануудта саг үргэлжэ түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай бэшэгдэжэ байгаа. Суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Сурэн Гончиковна Цыремпиловагай дүй дүршэлые хамагай шадабари болгоһоной ашаар лэ иимэ алхам хэгдээ гэхэдэ, алдуу болохогүй байна.

Манай Борьёогой совхоздо тэрэ үедэ 2—3 хүн зуутанай зэргэдэ ябалсаһан һаа, 1974 ондо эхэ хонидой 25 отарын 24-ниинь тиимэ дүнгүүдтэй болоо һэн. Тиихэдэ бүхы совхозоороо зуун эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга абаа һэмди. Үнгэрһэн 1975 ондошье совхознай зуун эхэ хонин бүриһөө 105.0 хурьга абаһан юм. Мүнөө зуун хонин бүриһөө 104 хурьган абтаад байна.

Манай совхозой түрүү хонишод Д. Я. Свистуновой, Г. Л. Рабдаевай ажал хүдэлмэриин онол арга, дүй дүршэл тухайнь «Буряад үнэн» газетэдэ тусгаар хуудаһанууд гаргагдаа һэн. Эдэ нүхэдэймнай дүршэлые халан абахаяа республикын бусад аймагуудай хонишод ерэдэг байна. Тэдэнэй һанамжа, бодомжонууд тухайшье нэгэнтэ бэшэ республикын газетэнүүд, мүн «Сельская жизнь» газетэ бэшээ.

Богонёор хэлэхэдэ, манай ажал хүдэлмэри тухай газетэнүүдтэ хэблэгдэһэн материалнууд тон һонирхолтой байдаг. Дүй дүршэлөө халан абалсажа, мүрысэхэдэ ехэ туһатай байна.

Манай отарын хонишод үнгэрһэн табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Дунда зэргээр жэл бүри зуун хонин бүриһөө 115 хурьга тэнжээлэн, хонин бүриһөө 3930 грамм ноһо хайшалжа, хурьган бүхэниие 22 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь илгадаг байгаабди.

Шэнэ табан жэлэй түсэб үшөөшье ехэ. Энээнээ бэелүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэеэ, арга боломжоео хандуулха байһамнай дамжаггүй. Шэнэ табан жэлэй социалис мүрысөөнэй ябаса тухай газетэнүүдһээ мэдэхэ, хонишодой ажалай шэнэ онол арга тухай мэдэжэ абаха хүсэлтэйбди. Тиимэһээ эдэ бүгэдэ тухай, илангаяа хурьгадые түлжүүлгэ тухай газетэнүүдтэ тодорхойгоор бэшэжэ байхые найданабди.

Мүнөө манай отарада 590 хонин харууһалагдана. Дааб дээрээ зуун эхэ хонин бүриһөө 130 хурьган абтаад, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна.

Би үнинэй уншагша байһан дээрэһээ газетэ хадаа малшадай ажалда ехэ туһа хүргэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб.

Б. Н. ГОМБОЖАПОВ,
Борьёогой совхозой хонишон, Ажалай Улаан Туган орденто.
Зэдын аймаг.

МАНАЙ ЗАНШАЛТА XXVII...

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр — майн 2-то манай «Буряад үнэн» газетын заншалта эстафетэ үнгэргэгдэбэ. Улаан-Үдэ хотын Советүүдэй талмай дээрэһээ старт абаһан энэ урилдаанда 90 шахуу команда хабаадалсаһан байна. Хуудам һалхитай, хүйтэн үдэрэй болоошье һаань, хото, хүдөөгэй олон тоото спортсменүүдэй урилдахые хараха дуратайшуул үйлсэ, талмайда олоороо гараа.

—Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан заншалта урилдаанда нёдондо жэлэйхидэл адли олон спортсмен хабаадаба. Тоолон хэлэхэдэ, Улаан-Үдэ хотын спортсменүүдһээ гадна, Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай, леспромхозой һургуулинуудай түлөөлэгшэд тэдэнэй дунда бии. Тиин хамтадаа мянгаһаа дээшэ спортсмен урилдахаар бэлэн байгаа, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья В. М. Цинкер хэлээ һэн.

Оркестрэй хүгжэм зэдэлжэ, үдэрэй 12 часһаа урилдаан эхилбэ. Заншал болоһон ёһоор эгээл түрүүлэн найман жэлэй һургуулинуудай эдир басагад урилдаанда гараба. Команда бүхэнһөө табигдаһан 12 басагад шадаал һаа эстафетээ түрүүлэн асарха хүсэлэнтэй шуумайлдаба. Урилдаанай захалһаар арбаад минутын үнгэрөөд байхада, хурдан солбон хоёр басагад фиништэ дүтэлжэл ябана. Эдэнэрэй энгэртэ 4, 49 гэһэн номер харагдаба. Эндэ 4 номертой басаганиинь нүгөөдэсээ хэдэхэн алхамаар урилдажа, финишэй лентэ таһалбал даа. Энэмнай Улаан-Үдын дүрбэдэхи һургуулиин түлөөлэгшэ Рита Гермашева байба. Тус һургуулиин командын гэшүүд дүн хамта 11 минута 26,03 секунда соо бүхы зайнуудаа гаталжа, түрүүшынхеэ «Буряад үнэн» газетын дамжуулгын кубок абаха болобо. 49-дэхи, 10-дахи һургуулинуудай команданууд удаадахи хоёр һуури эзэлээ.

Хүбүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Улаан-Үдын 4-дэхи интернат һургуулиин түлөөлэгшэ Владимир Юзиков бусадһаа түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Тиин тус һургуулиин команда эстафетээ юһэн минута 20,2 секунда соо асаржа, командаараа түрүү һуури эзэлбэ. Үнгэрэгшэлнье жэлдэ эдэнэр түрүү һуури эзэлжэ, манай газетын кубок хэтэ мүнхэдөө хадагалхаар абаһан юм. 10-дахи, 49-дэхи һургуулинуудай һурагшад хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байба.

Дунда һургуулинуудай һурагшадай урилдаха ээлжээн болоҗо, хотын 17-дохи, 20-дохи, 35-дахи, 42-дохи, 50-дахи болон бусад һургуулинуудай тренер, багшанар, һурагшанар бэлдэжэ эхилнэ. Юуб гэхэдэ, жэл бүри үнгэргэгдэдэг энэ урилдаанда эдэнэрэй хоорондо шанга тулалдаатай урилдаан болоҗо, али нэгэниинь түрүү һуури эзэлжэ гарадаг байха юм. Урилдаанда 14 командын табигдаһаар хорёод минутын үнгэрөөд байхада, харгын дундуур түрүүшын спортсмен харагдаадхиба. Тэрэ дүтэлжэ ерэхэдэ урилдаанда түрүүшынхеэ хабаадалсаһан Ехэ-Куналейн дунда һургуулиин түлөөлэгшэ Галина Ковалева байба. Энэ һургуулиин команда 21 минута 16,08 секундын туршада эстафетээ асаржа шадаа. Эрхимлэгшэһээ хоёрхон секундаар хожомдоһон 17-дохи һургуулиин команда хоёрдохи, 50-дахи һургуулиин басагадай команда гурбадахи һуурида гараба.

Арбадахи классай хүбүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда үбсүүндээ «65», «35» гэһэн номернуудтай хоёр хүбүүд ана мана гүйлдэһөөр фиништэ хүрэжэ ербэ. Эндэ «65» номертой Константин Пучков гэгшэ арбаад алхам зайн үлөөд байхада урагшаа һуга ходорон нүхэрһөө урид фиништэ хүрэжэ шадаа бшуу. Тиин 65-дахи дунда һургуулиин команда шалгаржа, дамжуулгын кубогта хүртэбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые 35-дахи, 19-дэхи һургуулинуудай команданууд эзэлхэ баатай болоо.

Табадахи ээлжээндэ ГПТУ-нуудай, техникумүүдэй эхэнэрнүүдэй команданууд урилдажа эхилбэ. Эндэ индустриально - педагогическа техникумэй Тачя Евлая гэгшэ бусадһаа түрүүлэн ерэжэ, командадаа түрүү һуури олгобо. Багшанарай нэгэдэхи училищиин, кооперативна техникумэй команданууд удаадахи һуури эзэлбэ. ГПТУ-нуудай дундаһаа 11-дэхи, 15-дахи училищинуудай команданууд түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн байба. Мүн эдэ коллективүүдэй эрэшүүл соохоо индустриально-педагогическа училищиин, хэлхээ холбооной, хүдөө ажахын болон ойн ажахын техникумүүдэй команданууд эрхимлээ. Һүүлшын хоёр һуури эзэлһэн команданууд адли саг харуулаа гэхэ гү, али дүн хамта 17 минута 28,08 секунда соо зайнуудаа гаталһан байжа, гурбадахи һуури хубаалдаһан байба. Тиихэдэ ГПТУ-нууд соохоо 2-дохи, 1-дэхи, 11-дэхи училищинуудай команданууд эрхимлээ.

Институдуудай студентнүүд, үйлэдбэриин коллективүүд һүүлшын ээлжээндэ урилдажа, олоной анхарал татаба. Эндэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй түлөөлэгшэ Анна Зайнулина бусадһаа түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерэхэдээ, командадаараа түрүү һуури эзэлбэ. Хүдөө ажахын институдай агрономиин факультедэй түлөөлэгшэ Галина Ахменеева, культурын институдай студентка Любовь Мартынова гэгшэд эрхимлэгшэһээ минутаһаа үлүү саг соо хожом ерэжэ, удаадахи хоёр һуури эзэлһэн байба. Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда мүн лэ физическэ хүмүүжүүлгын хоёрдохи командань эрхимлэбэ. Хүдөө ажахын институдай механизациин факультедэй спортсменүүд — хоёрдохи, физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй нэгэдэхи команда — гурбадахи һуурида гараба. Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаһаа Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой команда эрхимлэжэ, редакциин дамжуулгын кубогта хүртэһэн байна.

Тэрэшэлэн урилдаанда олон спортсменүүдые хабаадалсуулһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай суглуулагдамал командада «Буряад үнэн» газетын тусхай шан барюулагдаа. Институдай хүтэлбэрилэгшэд манай эстафетэдэ 14 команда табиһан байгаа. Харин таба мянгаһаа дээшэ студентнүүдтэй Зүүн Сибириин технологическа институдай нэгэшье команда урилдаанда табяагүйнь гайхалтай, халагламааршье байба.

Энээгээр «Буряад үнэн» газетын заншалта хорин долоодохи урилдаан дүүрэжэ. Һүр жабхаланта хүгжэм, нэрьемэ альга ташалган доро түрүү һуурида гараһан командануудта дамжуулгын кубогууд барюулагдаа. Мүн түрүү һуури эзэлһэн командануудта диплом, грамотанууд барюулагдаһан байна.

Манай заншалта мүрысөө үнгэргэлсэһэн ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша, мүрысөөнэй ахамад судья В. М. Цинкертэ, республикын спортын бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд А. А. Воронцова, В. С. Сагадарова, Б. Р. Мироманов, В. Б. Цыбикдоржиев болон медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ манай газетын редакци баяр баясхалан хүргэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) урилдаанай эхилхын урдахана. Найман жэлэй һургуулинууд соохоо эрхимлэһэн Улаан-Үдын дүрбэдэхи һургуулиин һурагша Рита Гермашева болон 4-дэхи интернат һургуулиин һурагша Владимир Юзиков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГРАЖДАН ОБОРОНО—БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

Граждан оборонын саашадань хүгжөөлгэ — гүрэн түрын удха шанартай шухала хэрэг. Хүн зониие бэеэ хамгаалжа шадахаар һургаха, граждан оборонын барилгануудые хэзээ бүхэндэ бэлэн хэрэгсэлнүүдээр бүри хангагдаһан байлгаха гэээшэ нютагай Советүүдэй, партийно-ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжын анхарал доро байха хэрэг мүн.

Һаяхан Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой ажалшадай депутадуудай Совет ээлжээтэ сесси дээрээ «район дотороо граждан оборонын байдал, тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Сессидэ тус районой заводууд, фабриканууд болон албан зургаануудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн парткомуудай, партбюронуудай секретарьнар, граждан оборонын барилгануудай штабуудай начальнигууд хабаадалсаа.

Зүбшэгдэһэн энэ асуудалаар граждан оборонын начальник, ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. Кузнецов элидхэл хэбэ. Предприяти, эмхи зургаан болон һургуулинуудтахи граждан оборонын ажалай бүхы байдалые депутадууд, эдэбхитэд шалгажа үзэһэн байна.

Шэлэй, судна бүтээлгын, «Электромашина», Кировэй нэрэмжэтэ, пивын заводуудта, һээеы гуталай фабрикада, универмаг, горпромторг, Буркоопсоюзай худалдаа найманай баазада, хүгжэмэй училищида, багшанарай институтда, нэгэдэхи домоуправленидэ, «Сэлэнгэ» ресторанда болон бусад эмхи зургаануудта шалгалта хэгдээ.

Граждан оборонын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа партийна болон Совет органуудай партийно-политическэ болон сурталай ажал нилээд эдэбхитэйгээр ябуулдаг болоһониинь тон һайшаалтай. Шэлэй болон судна бүтээлгын заводууд, нийтын эдеэ хоолой предприятинууд, 1-дэхи, 2-дохи дунда һургуулинууд, 16-дахи ГПТУ, кооперативна техникум болон бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд граждан оборонын хүдэлмэриие плангаа һайнаар ябуулна.

Граждан оборонье эмхидхэлгэ дутагдалнуудтай гэжэ шалгалта элирүүлээ. Арадай ажахын зарим эмхи зургаануудта граждан оборонын барилганууд болон зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр хангалтагүй. Хүдэлмэришэд ба хаагшад болон бусад зониие граждан оборонын талаар һургаха ябадал [illegible] наар эмхидхэгдээгүй. Иимэрхүү байдал пассажирска автотранспортын нэгэдэхи предприятида (граждан оборонынь начальник А. [illegible] Киреев), типографида (граждан оборо-гойнь начальник И. Е. [illegible]-ник), һээеы гуталай фабрикада болон бусад эмхи зургаануудта элирүүлэгдээ.

Эдэ дутагдалнуудые зайсуулха тушаа сесси [illegible] ехэ хөөрэлдөөн болобо.

А. АГАФОНОВ,
БурАССР-эй граждан оборонын штабай начальнигай орлогшо.

Юрын мэргэжэлтэ

ХҮНҮҮД

ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Манай городто газетэ, журналнуудые худалдаха 66 киоск бии юм, — гэжэ «Союзпечать» агентствын городской отделениин начальник И. Б. Модоров хөөрэнэ. — Тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа Валентина Гавриловна Мордовская шалгарна. Энэ нүхэр 11-дэхи киоскдо Б. Андрееватай хүдэлнэ. Тэдэнэр һара, квартал бүри түсэбтэ даабаряа дүүргэдэг заншалтай. Газетэ, журналнуудые худалдан абагшадтаа налгай зохидоор хандадаг юм. Энэ киоскын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдын уншагшадтай болонхой.

Эдэ үгэнүүд зарим хүнэй досоо һэжэг түрүүлжэ болохо. Юуб гэхэдэ, городой эгээл хүлгөөтэй олон хүн зоной ябажа байдаг Революциин талмай дээрэхи киоскдо хаанаһаа өөһэдын, үнинэй худалдан абагшад байхаб гэжэ һанахаар шуу. Гэбэшье, эндэхи «Гомдол ба дурадхалнуудай дэбтэр» һэхэжэ харахадаа, үнинэй худалдан абагшадай бэшэһэн баяр баясхалангай үгэнүүдые уншахат. Хоёр жэшээ дурдая.

«Би газетэ, журналнуудые 11-дэхи киоскһоо ходо абадаг би. Хүнүүдтэ анхаралтайгаар, уринаар хандадаг эдэ нүхэдтэ баяр баясхалан хүргэхэ, һайниие хүсэхэ дуран хүрэнэ» гэжэ худалдан абагша Н. Могильцева бэшэнэ. Хэдэн жэлэй туршада энэ киоскһоо газетэ, журналнуудые абанаб,— гэжэ пенсидэ гараһан багша Л. Пантелеева бэшэнэ.—Тиигэжэ Валентина Гавриловнатай дүтын танил болооб. Улад зондо баяр асардаг энэ нүхэртэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада В. Г. Мордовская эрхим һайнаар хүдэлжэ, һубиингаа даабариие 4 жэл 9 һара соо бэелүүлээ һэн. Тиигэжэ юһэдэхи «Табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгтэ хүртэһэн юм. Байгша оной I кварталда нүхэр Мордовская баһал амжалтатайгаар хүдэлөө. Тиигэжэ түсэбтэ даабаряа 105,2 процент дүүргээ.

В. Г. Мордовская коллективоо соогоо хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн, профсоюзай месткомой гэшүүнээр һунгагданхай.

Д. ГАРМАЕВ.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

БОНН

УЛАСХООРОНДЫН АВИАЦИОННО ВЫСТАВКЭ

ТАСС

Авиационно выставкэ Ганновертэ нээгдээд, самолёдуудые, вертоледуудые, авиационно элдэб түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг 17 ороной 350 шахуу предприяти ба концернэ тэрээндэ хабаадажа байна.

Совет авиационно промышленностиин экспонадууд харахаяа ерэгшэдые ехээр һонирхуулна. Дотоодын авиационно лининүүдтэ ниидэхээр бүтээгдэһэн «ЯК-40» гэжэ пассажирска реактивна самолет тэдэнэй дунда бии.

Пассажирнуудые, ашаануудые зөөхын тула хэрэглэгдэжэ болохо шэнэ түхэлэй самолет Ганновертэ харуулагдана.

Советскэ Союзда, Болгаридa, Венгридэ, ГДР-тэ МНР-тэ, Ирагта олоор хэрэглэгдэдэг «МИ-8», «КА-26» гэжэ совет вертолёдууд мүн тэндэ табигдаа.

НАТО-да хабаатай оронуудай авиационно промышленность сэрэгэй хэдэн самоледуудые, тусхайлан дурдабал, ФРГ-гэй, Италиин ба Англиин авиационно концернэнүүдэй бүтээһэн «Торнадо» гэжэ истребитель-бомбардировщигые харуулхаяа Ганновертэ асараа. Энэ самоледые «Баруун Европодо зорюулжа НАТО-гой гаргаһан, сэрэгэй эгээн үнэтэй проект» гээд хэблэл нэрлэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

АТЛАНТИИН ОКЕАНҺАА ГАДААДА НОМГОН ДАЛАЙ ХҮРЭТЭР

ТАСС

США-дахи стачкын тэмсэлэй хүсэн үдэр бүри шахуу улам шангадаһаар. Ашаанай автомобильнуудай 14 мянга шахуу жолоошодой забастовко эхилээд, США-гай баруун зүгэй 13 штадта байдаг транспортна «Юнайтед парсел сервиз» компаниин хүдэлмэриие сүм таһалдуулба. Орон доторхи ажамидаралай үнэ сэнгэй хүндэрһэнтэй дашарамдуулан, салин хүлһэ нэмээхэ гэһэн ажалшадай эрилтэ хангахаяа үйлэдбэриин эзэдэй арсаһанһаа уламжалан, профсоюзай ба компаниин захиргаанай хоорондын хэлсээнэй мухардалгада ороһоной һүүлээр энэ забастовко захалаа.

США-гай резинын промышленностиин 70 мянган хүдэлмэрилэгшэд буурашагүй шангаар тэмсэжэ байна. Эдэнэр бусад оронуудтахи нүхэдһөө дэмжэлгэ абана.

Национальна радио-дамжуулгын ассоциациин олохон хүдэлмэришэд болон албан хаагшад пикедүүдтэ байжа Майн 1-ниие угтаба. Эдэнэр нүхэдэйнгөө хуули бусаар ажалһаа гаргагдаһые буруушаана, салин хүлһэ нэмээлгэхэ ябуулга хэнэ.

Холбоото Штадуудтахи забастовкын тэмсэл байгша оной хоёрдохи кварталда ниваарь — мартынхиһаа бүри шанга болохо гээд США-гай Ажалай министерство тоолоно. Юундэб гэхэлэ, бүхы дээрээ 1,6 миллион американецуудта хабаатай ажалай хэлсээнүүдэй болзор энэ үеэр дүүрэхэ юм.

НЬЮ-ЙОРК

ХУНТЫН ЗЭРЛИГ МУУХАЙ ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Хүнэй эрхэ тухай асуудалые ООН-ой Экономическа ба социальна соведэй (ЭКОСОС) социальна комиссида зүбшэн хэлсэлгэ Чилидэхи сэрэгэй-фашис засагай хорото муухай аашануудые эрид шууд буруушаалгаар дүүрэбэ. ЭКОСОС-ой сессидэ хабаадаһан олон гүрэнэй түлөөлэгшэд Чилиин арад зоной гасалан зоболон тушаа дэлхэйн олониитын анхаралые дахинаа хандуулба.

Улад зоной гол эрхэ ба сүлөөе дура зоргоороо хаһадаг, ямаршье гэмгүй хүнүүдые аладаг хюдадаг, Чилиин арадые айлгаха, һүрдөөхэ зорилгоор хашадаг мүрдэдэг ушарнууд — ООН-ой уставые бүдүүлигээр эбдэһэн, хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадал болоно, — гэжэ ГДР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Австриин түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, хунтын хаһалдаг хүнэй юрын эрхэнүүдые һэргээхэ шухала гэжэ дурадхана.

ООН-ой, бүхы дэлхэйн олониитын һанал бодол анхаралдаа абахыень Чилиин хунтые баадхахаар бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

БОНН

Социальна хёмороо зүришэлдөөн шангадана

ТАСС

Полиграфическа предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай Рурска промышленна райондо эхилһэн буһалгаан Бавари, Гамбург, Доодо Саксони, Гессен ба Баруун Германиин бусад газарнуудаар һүжэрэн таража байна. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэ эдэнэр табина.

Олон жэлэй турша соо түрүүшынхеэ ФРГ-дэ газетэнүүд гарабагүй.

Энэ һалбариин хүдэлмэришэдые олоор ажалһаа гаргаха тухай соносхожо, полиграфическа промышленностиин предприятинуудай эзэдэй нэгэдэл буһалгаалагшадые айлгаха гэжэ һэдэжэ байгаа. Энэнь хадаа эзэдэй харата муухай ябуулганууд гээшэ гэжэ полиграфическа ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив эрид буруушааба.

САГААН УЛАРИЛ

Майн 6—10-да нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Зарим нютагуудта саһатай бороо орохо. Баруун хойноһоо секундын 15—18 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 2 градус хүйтэнһөө 3 градус хүрэтэр дулаан болохо. Үдэртөө 5—10 градус дулаан болохо. Бусад үдэрнүүдтэ шииг нойтон орохогүй. Баруун тээһээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 2 градус хүйтэнһөө 3 градус хүрэтэр дулаан болохо. Үдэртөө 15—20 градус дулаан болохо. Байгал шадарай, хойто аймагуудта 10—15 градус дулаан болохо.

ВАШИНГТОН

ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ КАМПАНИ

ТАСС

Президентын тушаалда һунгагдаха кандидадууд болохые хүсэгшэд республиканецуудай дунда хэр хүндэтэйб гэжэ тодорхойлхо, тэрэшэлэн президент болохо һанаатай кандидадуудые батлаха ёһотой тэдэ партинуудай съездүүдтэ хабаадаха делегадуудые һунгаха эхин һунгалтын ээлжээтэ раунд (шата) Холбоото Штадуудта болоҗо үнгэрөө.

Калифорниин губернатор байһан Р. Рейган энэ удаа Техас штадта болоһон һунгалтын үеэр республиканецуудай дундаһаа нэгэдэхи һууриһа гараба. Мүнөөнэй президент Дж. Форд энэнэй урда тээ зурган штат дотор Рейганиие ехээр булиһан юм.

Джорджиин губернатор байһан Дж. Картер Техассай сенатор Л. Бентсениие, Алабамын губернатор Дж. Уоллесые ахижа, демократуудай дунда дахинаа амжалта туйлаба.

Сенатор Г. Джексон энэ һунгалтын үедэ удаа дараалан хэдэ дахин булигдаһан һүүлээр, демократическа партиин зүгһөө президентын тушаалда һунгагдаха кандидатураа дэбжүүлхын түлөө «эдэбхитэй тэмсэлһээ гарахам» гэжэ соносхоо.

Эхин һунгалта [illegible] үшөө хори гаран штадуудта үнгэргэгдэхэ болоно. Эдэ [illegible] июниин эхээр дүүргэгдэжэ [illegible] удаа тээнь демократическа ба республиканска партинуудай съездүүд [illegible] юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалшадтай харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ» — түрүү бэшэг. «Арбадахи 5 жэл: мүрысөөнэй тууҗа бэшэг» — суглуулбари. КПСС-эй Центральна Комитедтэ. «Үндэр баян ургасын түлөө» — тарялан дээрэһээ В. Бадмаев В. Колосов хоёрой хэһэн репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шанарай түлөө»— В. Багонинэй репортаж. «Һайжаруулагдаһан бэлшээридэ — онсо анхарал» — П. Соболевой статья. «Арбадахи табан жэлэй онсо шэнжэ» — АПН-эй материал. Түрэл рон доторнай.

Гурбадахи хуудаһан тематическа. Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын һониной суглуулбари. Анголо тухай АПН-эй материал. Хилын саанаһаа. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10 — «Долгие версты войны» (2-дохи сери). 10.20—«Белоруссиин арадай хатарай ансамбль»—фильм-концерт (үнгэтэ). 10.45 — «Уралан зохёогшо» (үнгэтэ). 11.15 — «Горнистнар, дохёо үгыт!» (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Всадники» (1-дэхи сери, үнгэтэ). 13.15 — Мульт-фильм (үнгэтэ). 13.20 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 13.50 — Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 15.50 — «Мүнөөдэр хэблэлэй үдэр». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэблэлэй, полиграфиин ба ном наймаагай хэрэгүүдэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Б. И. Стукалин дамжуулагда хабаадалсаха. 16.20 — Забһарлага. 16.30 — Концерт. 16.50 — «Долгие версты войны» (2-дохи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — «Улаан дуун». Политическэ дуунуудай Берлиндэхи фестиваль (үнгэтэ). 19.20 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 — «Хүдөө ажахыда НТИ». 20.40 — «Багшанарта туһаламжа».

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлага. 21.25 — «Бусалта» — баримтата фильм. 21.35 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 22.20 — «Мүнөөдэр — хэблэлэй үдэр». 22.50 «Долгие версты войны» (2-дохи сери). 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн. Хахад финал. ЦСКА-гай спортын ордонһоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). Забһарлалгын үедэ «Спортлото» наадалга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Байгаали хамгаалга бүгэдэ арадай хэрэг» (буряадаар).

«Орбита». 19.50 — «Долгие версты войны» (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Экран» — телесуглуулбари. 22.00 — «Пропагандистнар ба һуралсагшадта туһаламжа» (буряадаар).

«Ажалшадһаа налог абалгые бага болгохо!», «Мүнгэнэй сэнгэй уналгые, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые болюулха!» —Токиодо олон хүн зоной хабаадалгатай митингдэ иимэ эрилтэнүүд табигдаа.

«Налогуудые бага болгохо, ажабайдал һайжаруулха!» гэһэн эрилтэтэй 600 километрэй аяншалгада хабаадаһан профсоюзай эдэбхитэд митингдэ байлсаа. Тэдэнэр Осакаһаа эрилтэнүүдые асараа. Правительствада табиһан эрилтэнүүдтэ нэгэ миллион хүн гар табиһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Осака—Токио гэһэн аяншалгада хабаадагшад ниислэлэй үйлсэнүүдтэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-[illegible], секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-[illegible], сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-[illegible], информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00549. Заказ № 01[illegible]